

นโยบายป้องกันและปราบปรามของรัฐบาล

ก. นโยบายป้องกันและปราบปรามในช่วงก่อน พ.ศ. 2500

นโยบายป้องกันและปราบปรามการเคลื่อนไหวของพวกคอมมิวนิสต์ในช่วงดังกล่าวนี้ ส่วนมากมักจะใช้มาตรการทางกฎหมาย จะเห็นได้ว่า เมื่อมีการเคลื่อนไหวของพวกคอมมิวนิสต์ในระยะแรกคือตั้งแต่ พ.ศ. 2468 นั้น ส่วนมากเป็นการเคลื่อนไหวของคนจีนและญวน ซึ่งในระยะแรกนั้นผลจากการเคลื่อนไหว ยังไม่กระทบกระเทือนต่อความสงบเรียบร้อยของบ้านเมืองมากนัก แต่ต่อมาเมื่อเห็นว่า ขบวนการชาตินิยมเหล่านี้ นอกจากจะมีความนิยมในลัทธิคอมมิวนิสต์แล้วยังได้ทำการเผยแพร่ลัทธิด้วย โดยเฉพาะในระยะที่พวกก๊กมินตั๋ง ได้แตกแยกกับพวกคอมมิวนิสต์จีน ในปี 2470 รัฐบาลของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ดำเนินนโยบายและมาตรการป้องกันด้วยวิธีการต่าง ๆ เป็นต้นว่า การเนรเทศ การออกพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง การออกกฎหมายป้องกันการบ่อนทำลาย ตลอดจนการออกกฎหมายควบคุมหนังสือพิมพ์และโรงเรียนจีน รวมทั้งการร่วมมือกับชาติเสรี¹ ทั้งนี้เพราะ การเคลื่อนไหวของพวกคอมมิวนิสต์จีน และญวนในระยะต่อมาได้ดำเนินการเผยแพร่ลัทธิอย่างเกินขีด ออกใบปลิวโฆษณาลัทธิ ยั่วยุให้ประชาชนเกลียดรัฐบาล และชักชวนคนไทยให้ลุกขึ้นโค่นล้มกษัตริย์ ตลอดจนกล่าวโจมตีรัฐบาลพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าอย่างรุนแรง²

¹ ชงชัย ฟิ่งกันไทย, "ลัทธิคอมมิวนิสต์และนโยบายต่อต้านของรัฐบาลไทย 2468-2500," หน้า 439.

² เรื่องเดียวกัน.

จะเห็นได้ว่า นโยบายและการป้องกันในระยะแรก ยังไม่มีข้อห้ามหรือกฎหมายที่ใช้ป้องกันการเคลื่อนไหวของพวกคอมมิวนิสต์โดยตรง

แต่หลังจากมีการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 แม้การเคลื่อนไหวของพวกคอมมิวนิสต์จีนและญวนยังไม่รุนแรงแต่ก็ปรากฏว่า ในพ.ศ. 2476 ได้มีการประกาศใช้กฎหมายว่าด้วย "คอมมิวนิสต์ พ.ศ. 2476" ในวันที่ 2 เมษายน ถือว่าเป็นกฎหมายป้องกันและปราบปรามคอมมิวนิสต์ฉบับแรก¹ แม้จะมีใ้ค้อออกมาเพื่อป้องกันกับการกระทำของพวกคอมมิวนิสต์โดยตรงก็ตาม (กรณีนายปรีดี พนมยงค์ จะนำความคิดในระบบสังคมนิยมมาใช้กับสังคมไทย แต่ก่อนก็มีผลต่อการเคลื่อนไหวของพวกคอมมิวนิสต์ โดยใ้ค้อออกพระราชบัญญัติว่าด้วยคอมมิวนิสต์แก้ไขเพิ่มเติมใน พ.ศ. 2478 ในวันที่ 1 ตุลาคม 2478 อีก 1 ฉบับ²)

ตามที่กล่าวมาแล้วเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวของพวกคอมมิวนิสต์ก็ใ้ค้อมีการตั้งพรรคคอมมิวนิสต์ขึ้นในวันที่ 1 ธันวาคม 2485 โดยอาศัยสถานการณ์ในสงครามโลกครั้งที่ 2 ก่อตั้งขึ้นมาแต่ไม่ปรากฏว่ามีการเคลื่อนไหวอย่างรุนแรงใด ๆ เหมือนกับพวกคอมมิวนิสต์ในเวียดนาม ซึ่งใ้ค้อทำการเคลื่อนไหว เพื่อกอบกู้เอกราชของประเทศ³

เมื่อถึงปี พ.ศ. 2489 ประเทศไทยใ้ค้อประกาศยกเลิกกฎหมายคอมมิวนิสต์⁴ ทั้งนี้เพื่อที่จะใ้ค้อมีสิทธิสมัครเป็นสมาชิกสหประชาชาติตามที่กล่าวมาแล้ว ประจวบกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2489 ใ้ค้อใ้ค้อเสรีภาพในทางการเมืองอย่างมาก ช่วงนี้พวกคอมมิวนิสต์ใ้ค้อปรากฏตัวอย่างเปิดเผย หนังสือพิมพ์ของพวกคอมมิวนิสต์

¹ พันเอกคำม ลัทคบุศย์, "แนวทางป้องกันและปราบปรามคอมมิวนิสต์ในประเทศไทย" หน้า 15.

² เรื่องเดียวกัน.

³ George K. Tanham, Trial in Thailand. (New York: Crane Russak, 1974), p. 134.

⁴ "พระราชบัญญัติยกเลิกกฎหมายว่าด้วยคอมมิวนิสต์ พ.ศ. 2489," ราชกิจจานุเบกษา ตอนที่ 72 เล่มที่ 63 (12 พฤศจิกายน 2489).

โคลงข้าวสับสนุนให้นำนโยบายของพรรค 10¹ ประการ มาเผยแพร่ เพื่อให้ประชาชนไทยสับสนุน

ในระหว่างที่ประกาศเลิกใช้กฎหมายคอมมิวนิสต์ รัฐบาลของ ม.ร.ว. เสนีย์ ปราโมช ได้จัดให้มีการเลือกตั้งขึ้นใหม่ เมื่อวันที่ 6 มกราคม 2489 ปรากฏว่านาย ประเสริฐ หริยพัสนุทร ผู้แทนราษฎรจังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งอ้างกันว่าเป็นเลขาธิการ พรรคคอมมิวนิสต์ ได้รับเลือกตั้งเข้าสู่สภาควย²

การเคลื่อนไหวของพวกคอมมิวนิสต์ในช่วงที่มีสิทธิเสรีภาพทางการเมืองและเป็นไปในทางสันติ ก็เป็นไปเพียงระยะหนึ่งเท่านั้น วันที่ 8 พฤศจิกายน 2490 เกิดรัฐประหารโดยพลโท ผิน ชุณหวัน³ จอมพลป. ได้กลับคืนสู่อำนาจทางการเมืองอีกครั้งหนึ่ง

วันที่ 29 พฤศจิกายน 2494 ได้เกิดรัฐประหารเงียบ โดย พล.ท.ท. เผ่า ศรียานนท์ พร้อมกับบุคคลอื่นอีกหลายฝ่ายทั้งนี้เนื่องจากสาเหตุหลายประการรวมกัน เป็นอันว่า เพื่อที่จะกำจัดนักการเมืองหัวรุนแรง และจะทำการปราบปรามคอมมิวนิสต์ เพื่อความสงบสุขของประชาชนตลอดถึงความมั่นคงและปลอดภัยของชาติอย่างจริงจัง³

ถึงนั้นในปี พ.ศ. 2495 รัฐบาลจึงได้เริ่มพิจารณากฎหมายที่จะใช้ป้องกันและปราบปรามคอมมิวนิสต์ขึ้นใหม่เรียกว่า "ร่าง พ.ร.บ. ปราบปรามการกระทำอันเป็นภัยต่อชาติ พ.ศ. 2495" ต่อมาเปลี่ยนเป็น "ร่าง พ.ร.บ. ป้องกันการกระทำอันเป็นภัยต่อชาติ พ.ศ. 2495" แต่เมื่อผ่านการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรแล้วใช้ชื่อว่า "พ.ร.บ.

¹ กองบรรณาธิการประชาชาติรายวัน, เลือกตั้ง 18 (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์พิษณุ, 2517).

² วิไลเลขา บุญศิริ และคณะ, ประวัติศาสตร์ไทย 2, หน้า 400.

³ คู่มือ "คำแถลงการณ์ฉบับที่ 1 และ 2 คณะบริหารประเทศชั่วคราว" ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 68 ตอนที่ 71 (วันที่ 30 พฤศจิกายน 2494).

ป้องกันการค้าอันเป็นคอมมิวนิสต์" โดยประกาศใช้เมื่อวันที่ 13 พฤศจิกายน 2495¹ พ.ร.บ. ป้องกันการค้าอันเป็นคอมมิวนิสต์ พ.ศ. 2495 ได้บัญญัติหรือให้นิยามคำว่า องค์การอันเป็นคอมมิวนิสต์ขึ้นใหม่ รวมถึงการกระทำบางอย่าง อาทิ เช่น การยุยงเสียดสี สอนโฆษณาชวนเชื่อ เพื่อให้บุคคลอื่นมีการกระทำอันเป็นคอมมิวนิสต์ เป็นความผิดความพระราชบัญญัตินี้ด้วย² และมีบทกำหนดโทษ โดยการจำคุกตั้งแต่ 5 ปี ถึงตลอดชีวิต³

จากที่กล่าวมาพอจะพิจารณาถึงนโยบายในการป้องกันและปราบปรามการเคลื่อนไหวของพวกคอมมิวนิสต์ได้เป็น 2 ระยะคือ

ระยะแรกในสมัยของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว การเคลื่อนไหวของพวกคอมมิวนิสต์เป็นคนจีนและญวนส่วนมาก ลักษณะของการเคลื่อนไหวยังไม่รุนแรงและกระทบกระเทือนต่อความสงบเรียบร้อยของบ้านเมืองมากนัก เพราะฉะนั้นนโยบายในการป้องกันด้วยการใช้กฎหมาย ก็มีได้เป็นกฎหมายที่ป้องกันพวกคอมมิวนิสต์โดยตรง แต่เป็นกฎหมายที่ใช้ยก่อนแล้ว เช่น พ.ร.บ. ว่าด้วยการเนรเทศ พ.ศ. 131 พ.ร.บ. คนเข้าเมือง 2470 ฯลฯ

และเมื่อเปลี่ยนแปลงการปกครองแล้วกฎหมายที่ใช้คือ พ.ร.บ. ว่าด้วยคอมมิวนิสต์ พ.ศ. 2476 จากสาระสำคัญของกฎหมายฉบับนี้ ก็มีได้เป็นไปในเรื่องของการป้องกันและการเคลื่อนไหวของพวกคอมมิวนิสต์โดยตรง แต่เป็นเรื่องของความขัดแย้งทางการเมือง เกี่ยวกับเรื่องเค้าโครงเศรษฐกิจ ของนายปรีดี พนมยงค์มากกว่า และต่อมา ก็ได้มีการแก้ไขใน พ.ศ. 2478 และต่อมากฎหมายเหล่านี้ได้ประกาศยกเลิกไปใน พ.ศ.

¹ ธานินทร์ กรัยวิเชียร, การใช้กฎหมายป้องกันคอมมิวนิสต์ (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น, 2516), หน้า 238.

² พ.ร.บ. คอมมิวนิสต์ พ.ศ. 2476 ในมาตรา 3 ให้ความหมายของ "ลัทธิคอมมิวนิสต์" ว่า "ลัทธิใด ๆ ซึ่งบ่งความถึงการสนับสนุนส่งเสริมการรวมกรรมสิทธิ์ หรือรวมการอุตสาหกรรม หรือรวมทุน หรือรวมแรงงานเข้าเป็นของรัฐบาล"

³ พันเอกนพ พินแสงแก้ว, ยุทธศาสตร์ยุทธวิธี ของ พคท, หน้า 8.

2489 ในระยะที่ยังไม่มีกฎหมายป้องกันคอมมิวนิสต์โดยครั้งที่ใช้ พ.ร.บ. แก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายอาญา พุทธศักราช 2478 (ฉบับที่ 7) มาตราที่ 104¹ เพราะฉะนั้นจะเห็นได้ว่าในระยะแรกนั้นยังไม่มีกฎหมายที่ใช้ป้องกันคอมมิวนิสต์โดยตรง ถึงแม้จะเป็นเพียงแต่ชื่อการปฏิบัติจริง เป็นเรื่อง ของความขัดแย้งในระดับคณะรัฐบาลมากกว่า โดยเฉพาะในช่วงหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง

ระยะที่สอง หลังจากการรัฐประหาร 8 พฤศจิกายน 2490 ภัยเหตุการณ์ของบ้านเมือง ประสบกับปัญหาความไม่สงบเรียบร้อยมากนัก ไม่ว่าจะเป็นแย่งอำนาจ การกบฏ ตลอดจนการเรียกร้องสันติภาพ, ความสำเร็จของเงินบนดินแผ่นดินใหญ่ในปี พ.ศ. 2492, การเคลื่อนไหวที่ค่อนข้างจะรุนแรงขึ้นของพวกคอมมิวนิสต์ ในที่สุดรัฐบาลของจอมพล ป. ก็ได้ประกาศใช้ พ.ร.บ. ป้องกันการกระทำอันเป็นคอมมิวนิสต์ พ.ศ. 2495 กฎหมายฉบับนี้เป็นกฎหมายที่จะใช้ป้องกันและปราบปรามการเคลื่อนไหวของพวกคอมมิวนิสต์โดยตรง และเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน ถึงแม้จะมีการกล่าวกันว่า การประกาศใช้กฎหมายป้องกันและปราบปรามพวกคอมมิวนิสต์ฉบับนี้เป็นการสนองเจตนารมณ์ของอเมริกา² มากกว่าก็ตาม

แต่การดำเนินนโยบายป้องกันและปราบปรามได้กระทำอย่างจริงจัง และค่อนข้างใช้ความเด็ดขาดขึ้น นโยบายในการป้องกันและปราบปราม นอกจากจะใช้ พ.ร.บ. ฉบับดังกล่าวแล้ว ยังมีอีกหลายประการ เป็นดังนี้

1. การออกพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง 2493
2. การร่วมมือกับต่างประเทศสืบข่าวการเคลื่อนไหวของพวกคอมมิวนิสต์
3. การใช้สงครามจิตวิทยาต่อต้านพวกคอมมิวนิสต์

¹ ธงชัย พึ่งกันไทย, "ลัทธิคอมมิวนิสต์...", หน้า 275.

² นอกจากรัฐบาลจอมพลป. จะดำเนินนโยบายเข้าผูกพันกับสหรัฐ - อเมริกา ในปี 2493 แล้ว ในปี พ.ศ. 2497 ยังได้เข้าร่วมใน "องค์การสนธิสัญญาป้องกันร่วมกันแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้" หรือซีอาโต้ ทั้งนี้เพื่อป้องกันเกี่ยวกับการแพร่ขยายของลัทธิคอมมิวนิสต์ ทางด้านตะวันออก

4. การใช้ข้าราชการดำเนินการต่อต้านคอมมิวนิสต์
5. การจัดตั้งคณะกรรมการและหน่วยงานต่อต้านคอมมิวนิสต์
6. การใช้พระราชบัญญัติการพิมพ์
7. การใช้นโยบายผสมกลมกลืนคนจีน
8. การป้องกันอิทธิพลคอมมิวนิสต์ในหมู่กรรมการไทย
9. การดำเนินนโยบายส่งเสริมความเคื้อกร่อนของประชาชน ✓
10. การดำเนินนโยบายต่างประเทศเข้ากับฝ่ายมหาอำนาจตะวันตก เพื่อความมั่นคงและปลอดภัยของชาติ¹

อย่างไรก็ตามสำหรับการดำเนินการป้องกันและปราบปรามส่วนมากเป็นการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ที่จะต้องจับกุมและหาทางป้องกันมิให้เกิดเหตุการณ์ร้ายแรงขึ้น² ยุคนี้หรือช่วงนี้จึงถือเป็นยุคการป้องกันและปราบปรามโดยใช้ตำรวจเป็นหลัก นายตำรวจที่มีชื่อมากในยุคนั้น คือ พล.ต.อ. เฒ่า ศรียานนท์ ซึ่งมีคดีที่สำคัญ ๆ เช่น กรณี 4 รัฐมนตรีถูกฆาตกรรม, กรณีการหายของนายเตียง ศิริขันธ์ และการกวาดล้างจับกุมกลุ่มเยาวชนประชาธิปไตยแผนใหม่³ เพราะฉะนั้นในระยะที่ 2 นี้อาจถือเป็น "ยุคของตำรวจ" ก็ว่าได้

ข. นโยบายป้องกันและปราบปรามในช่วง พ.ศ. 2500 - 2523

เมื่อถึง พ.ศ. 2500 บรรยากาศทางการเมืองอยู่ในลักษณะที่มีความขัดแย้งกัน ดังเช่น เหตุการณ์เมื่อ 16 กันยายน 2500 และต่อเนื่องไปยังเหตุการณ์ในวันที่ 20 ตุลาคม 2501⁴ จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ได้ทำการปฏิวัติล้มรัฐธรรมนูญยกเลิกสภา

¹ คุรายละเอียดใน ธงชัย พึ่งกันไทย, "ลัทธิคอมมิวนิสต์ และนโยบายต่อต้านของรัฐบาล..." หน้า 377 - 434. ✓

² เรื่องเดียวกัน, หน้า 380.

³ เรื่องเดียวกัน.

⁴ พล.อ. สายหยุด เกิดผล, ดร. สมชัย รักวิจิตร, อนาคตไทย, หน้า 97.

นิติบัญญัติ ใช้อำนาจเบ็ดเสร็จการทหารปกครองประเทศ

นโยบายการป้องกันและปราบปรามการเคลื่อนไหวของพวกคอมมิวนิสต์ในสมัยนี้ ได้รับช่วงต่อมาจากสมัยจอมพลป. เพียงแต่ว่าเพิ่มหน่วยงานในการป้องกันและปราบปราม กลอดถึงมีความเกะกะ และเอาจริงเอาจังมากขึ้น

ในค้ำนเกี่ยวกับกฎหมายโต้แกไขกฎหมายให้มีความเหมาะสม และสะดวกต่อการที่จะปฏิบัติหน้าที่ให้มากขึ้น เป็นต้นว่า

หลังจากการปฏิวัติเมื่อวันที่ 20 ตุลาคม 2501 ได้มีประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 12 ในวันที่ 22 ตุลาคม 2501¹ ออกมาให้อำนาจพนักงานสอบสวนควบคุมตัวผู้ต้องหาที่กระทำผิด พ.ร.บ. ป้องกันการกระทำอันเป็นคอมมิวนิสต์ 2495 ไว้ตลอดระยะเวลาที่ทำการสอบสวนโดยที่มีของปฏิบัติการในเรื่องกำหนดระยะเวลาการควบคุมผู้ต้องหาซึ่งที่บัญญัติไว้ในกฎหมาย ซึ่งบรรดาคดีที่มีข้อกล่าวหาถึงกล่าวให้อยู่ในอำนาจศาลทหาร²

ต่อมากฎหมายนี้ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมเพื่อให้ทันกับสมัย และเหมาะสมกับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่เพิ่มขึ้น ซึ่งได้แก้ไขเพิ่มเติมเป็นระยะ ๆ ถึงจะกล่าวต่อไป

ในค้ำนที่เกี่ยวกับการปราบปราม ก็ได้ใช้มาตรการรุนแรงในการปราบปรามพวกคอมมิวนิสต์ และบางรายถูกตัดสินให้ประหารชีวิต โดยอาศัยคำสั่งของหัวหน้าคณะปฏิวัติ³ อย่างเช่น การประหารชีวิต นายสุภชัย ศรีสกลี โดยมีสาเหตุมาจากคำสั่งให้ออกจับกุมและกระทำการกวาดล้างพวกคอมมิวนิสต์ในเช้าตรู่วันที่ 30 มิถุนายน 2502 อันสืบเนื่องมาจากการสืบทราบของเจ้าหน้าที่ตำรวจสันติบาล พล.ท.อ. ประเสริฐ รุจิรวงศ์ อธิบดี-

¹ พ.อ. หาญ พงศ์สิฏานนท์ และคณะ, คอมที่รัก, หน้า 146.

² พ.อ. นพ พินแสงแก้ว, "ยุทธศาสตร์ยุทธวิธีของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย" หน้า 103.

³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 104.

กรมตำรวจได้สั่งการให้ออกทำการจับโดยด่วน¹

ซึ่งต่อมาได้มีการจับกุมผู้ต้องหาได้ทั้งหมด 13² คน รวมทั้งนายสุภชัย ศรีสติ ... ขณะที่ตำรวจเข้าทำการจับกุมนายสุภชัย ศรีสติได้ไว้ครายาว เมื่อเจ้าหน้าที่ถามว่าไว้คราทำไม นายสุภชัย บอกว่า "ไว้ให้เหมือนโศจินท์"³

ก่อกำถามว่าจะใช้ ม. 17 หรือไม่ จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ทอบว่า "มันก็น่าอยู่เหมือนกันนะ ร้ายกว่าผีบุญ"⁴

นายสุภชัย ศรีสติ ปรินญาวิศวกกรรมบัณฑิต จากญี่ปุ่น พูดได้หลายภาษา เคยเดินทางไปประเทศคาบคอมมิวนิสต์เกือบทุกประเทศ นายกรัฐมนตรีสอบปากคำเอง รับสารภาพ และทางการไต่ถามของกลางหรือหลักฐานที่จับได้ให้ประชาชนชม 5 วัน ที่สนามเสือป่า และสนามหลวง⁵

ในที่สุดเวลา 19.00 น. วันที่ 6 กรกฎาคม 2502 นายสุภชัย ศรีสติ ก็ถูกยิงเป้าที่เรือนจำบางขวาง ตามคำสั่งของนายกรัฐมนตรีคือ จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ การปราบปรามการเคลื่อนไหวของพวกคอมมิวนิสต์ในระยะนี้ส่วนมากเป็นการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจสันติบาล และผู้ต้องหาที่จับได้ส่วนมากจะส่ง เข้ามายังกรุงเทพฯ

1 หนังสือพิมพ์สารเสรี (2กรกฎาคม 2502)

2 เรื่องเดียวกัน.

3 เรื่องเดียวกัน.

4 หนังสือพิมพ์ชาวไทย ฉบับวันที่ 1 กรกฎาคม 2502.

5 กูรายละเอียดในหนังสือพิมพ์ พิมพ์ไทย ฉบับวันที่ 2 กรกฎาคม

ในคำนำขอหาเกี่ยวกับการกระทำอันเป็นคอมมิวนิสต์ ตามที่เป็นข่าวในหน้าหนังสือพิมพ์สมัยนั้น¹ (พ.ศ. 2501 - 2503) ส่วนมากเกี่ยวกับ ไบปลิว การไปจีน รัสเซีย, การประชุม, การสอน คนจีนคอมมิวนิสต์ คนญวนคอมมิวนิสต์ให้สถานที่เป็นที่ประชุม, บทประพันธ์และเพลงกลอนถึงการแสดงที่มีลักษณะเป็นการแพร่ลัทธิรวมทั้งพวกสินค้าต่าง ๆ ที่มาจากจีนแดง เช่น ... ในวันที่ 17 มกราคม 2502 เจ้าหน้าที่สันติบาลกอง 4 ได้ไปค้นร้านขายหนังสือเจริญกรุงบุคส์ไทร์ ถนนเจริญกรุง และไถ่เอาภัยของจดหมายของจีนแดง 3 หนีบใหญ่² ถึงในขณะนี้จะเห็นได้ว่านโยบายในป้องกันและปราบปรามได้ขยายวงกว้างและทำการจับกุมเกือบทุกกรณี หรือการกระทำที่เข้าข่ายของการกระทำอันเป็นคอมมิวนิสต์ ซึ่งคำนี้ก็กินความกว้างมาก และยากแก่การแยกแยะ อีกทั้งมาตรการในทางกฎหมายนี้ยังให้อ่านาจอเจ้าหน้าที่อย่างมาก จึงมีข้อสังเกตว่า การจับกุมและกวาดล้างในลักษณะนี้ นอกจากจะเป็นไปตามความเป็นจริงแล้ว ขณะเดียวกันก็เปิดโอกาสให้เจ้าพนักงานบางคนหรือบางส่วน สามารถกลั่นแกล้งหรือประพฤติกมิชอบในหน้าที่ได้ เมื่อเป็นเช่นนี้แทนที่ปัญหานี้จะหมด ก็จะทำให้ปัญหาเพิ่ม หรือมีต่อไปอีก

และจากปี 2503 เป็นต้นไป รัฐบาลในสมัยจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ได้ตระหนักถึงการคุกคามของพวกคอมมิวนิสต์อย่างจริงจังให้กรมประมวลข่าวกลาง, ศูนย์รักษาความปลอดภัยแห่งชาติ (ศรภ.) ศูนย์ปฏิบัติการข่าว (ศปช.) และกรมข่าวของกระทรวงกลาโหม และศูนย์ปฏิบัติการข่าว(ศปช.) ตลอดจนกรมยุทธการทหาร ให้เร่งเล็งและเฝ้ามองติดตามผลการคุกคามต่าง ๆ³

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹ เอกสาร ป. 7/2501, 2502, 2503 (บ. 13.1, 13.2, 13.3)
"การเคลื่อนไหวของคอมมิวนิสต์, และการปราบปรามการดำเนินการของคอมมิวนิสต์."

² หนังสือพิมพ์ สารเสรี (19 มกราคม 2502): 1

³ พลตรีชัยยุทธ พุกผาสุข, "การพัฒนาท้องถิ่นกับการต่อต้านสงคราม - ชิงประชาชน", หน้า 137.

ในปี พ.ศ. 2504 กระทรวงกลาโหม ได้ขออนุมัติก่อนายกรัฐมนตรีจัดตั้ง "คณะกรรมการประสานการปฏิบัติ (กปปบ.)" ขึ้น มีรองนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน มีรัฐมนตรีกระทรวงที่เกี่ยวข้องด้วยเป็นกรรมการ มีเจ้ากรมยุทธการทหารเป็นเลขาธิการ คำเนิ การทอโยคป้องกันการคุกคามต่าง ๆ ตลอดจนเพิ่มจำนวนนักศึกษาของ "โรงเรียนสงครามจิตวิทยา" ของกรมยุทธการทหาร กองบัญชาการทหารสูงสุด โดยกำหนดให้ทุกกระทรวง ขบวง กรมส่งข้าราชการชั้นโท เอก เข้ารับการศึกษา เพื่อจะได้ออกสู้ป้องกันได้ถูกต้อง¹

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่านโยบายป้องกันและปราบปรามของรัฐบาลในสมัยจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ขยายขอบเขตของอำนาจกว้างและมีความเข้มแข็งเรื่อย ๆ ในลักษณะที่เป็นเงาตามตัวไปกับการเคลื่อนไหวของพวกคอมมิวนิสต์อย่างในปี พ.ศ. 2504 การเคลื่อนไหวของพวกคอมมิวนิสต์ ได้มีการคุกคามและแทรกซึมมากยิ่งขึ้น และในปีนี้ได้มีการจัดตั้งขบวนการไทยอิสระขึ้น² รวมทั้งมีการประชุมสมัชชาครั้งที่ 3 เพื่อดำเนินการปฏิวัติคามแนวทางสงครามประชาชน แบบชนบทล้อมเมือง และในปีเดียวกันนี้ ทางเจ้าหน้าที่ได้จับ นายครอง จันดาวงศ์ ที่บ้านหนองซาคี อ. สว่างกินแค้น จ. สกลนคร ผลจากการสอบสวนจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ จึงสั่งให้ประหารชีวิต³

รัฐบาลได้เล็งเห็นภัยจากการคุกคามของพวกคอมมิวนิสต์ร้ายแรงขึ้นทุกขณะเช่นกัน จึงในปี พ.ศ. 2505 ได้จัดตั้งหน่วยงานพิเศษเพิ่มขึ้น คือ "กองอำนวยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ" หรือ กรป.กลาง เมื่อวันที่ 10 เมษายน พ.ศ. 2505⁴ โดย

¹ เรื่องเดียวกัน.

² พลตรีชัยยุทธ พุกผาสุข "การพัฒนาท้องถิ่นทุรกันดาร กับการต่อต้านสงครามชิงประชาชน" หน้า 138.

³ ประสิทธิ์ ไชยทองพันธ์, สงครามคอมมิวนิสต์, หน้า 301.

⁴ พันเอกคำรณ สัตกบุศย์, "แนวทางป้องกันและปราบปรามคอมมิวนิสต์ในประเทศไทย," หน้า 15.

มีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน มีรัฐมนตรี ปลัดกระทรวงที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนถึงผู้บัญชาการทหารบก ผู้บัญชาการทหารเรือ และผู้บัญชาการทหารอากาศเป็นคณะกรรมการ ฯลฯ และยังมีภารกิจทั้งหน่วยประจำชั้น เป็นหน่วยวางแผน อำนวยการ และประสานงานต่าง ๆ มี กองกำลังพล กองข่าว กองยุทธการ¹

หน่วยงานนี้ เป็นหน่วยงานที่คณะรัฐมนตรีได้ตั้งขึ้นอย่างถูกต้อง และเหมาะสมกับสถานการณ์ในขณะที่พวกคอมมิวนิสต์กำลังดำเนินการคุกคามอย่างหนัก ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย โดยเฉพาะในปีพ.ศ. 2504 - 2505 เพราะฉะนั้นคณะรัฐมนตรีจึงได้มีมติให้รวมความสามารถของหน่วยหรือส่วนราชการต่าง ๆ เพื่อดำเนินการป้องกันและปราบปรามผู้บ่อนทำลายความมั่นคงของชาติ

สำหรับนโยบายในการป้องกันและการดำเนินงานของพวกคอมมิวนิสต์ในระยะนี้ พอสรุปได้คือ²

1. ป้องกันมิให้คอมมิวนิสต์หรือตัวแทนดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่ง อันเป็นภัยต่อความมั่นคงของชาติ
2. ดำเนินมาตรการป้องกัน ภัยการสวรรคตและการส่งเสริมการครองชีพของราษฎร
3. ปราบปรามการดำเนินการอันเป็นภัยต่อความมั่นคงของชาติอย่างเด็ดขาด ทั้งนี้จะต้องไม่กระทบกระเทือนต่อความสงบสุขของประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ
4. ใช้กำลังตำรวจและกองอาสาสมัครกึ่งเป็นกำลังหลัก ส่วนกำลังทหารให้เป็นกำลังสนับสนุนเมื่อสถานการณ์รุนแรง และจำเป็นจึงใช้กำลังทหารเข้ามาดำเนินการ

1. เรื่องเดียวกัน.

2. กุญแจละเอียดใน พอ. สนิท ภารกิจ, "คำบรรยายเรื่องกองอำนวยการกลางรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ," (อักษราเนา).

3. พันเอกดำรง ลัทธพิศุทธิ์, "แนวทางป้องกันและปราบปรามคอมมิวนิสต์ในประเทศไทย" หน้า 17.

ส่วนบทบาทของกองอำนวยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติในการป้องกันมี 4 อย่างคือ การป้องกันทางสงครามจิตวิทยา การป้องกันการแทรกซึม การป้องกันการบ่อนทำลาย และการป้องกันการรบบแบบกองโจร

นอกจากการดำเนินการป้องกันและปราบปรามแล้ว ยังจะต้องมีการพัฒนาควบคุมไปทั่ว โครงการในความรับผิดชอบของกองอำนวยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ เช่น

1. โครงการพัฒนาการเคลื่อนที่
2. โครงการแพทย์เคลื่อนที่
3. โครงการขยายผลิตภัณฑ์โปรตีน
4. โครงการตั้งสถานีวิทยุกระจายเสียง
5. โครงการสร้างเส้นทางในชนบท
6. โครงการจัดหาน้ำเพื่อการบริโภค และเพื่อการเกษตร รวมทั้งงานของกรม

พัฒนาชุมชนกับสำนักงานดำเนินงานของกรมพัฒนาชุมชนกับสำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบท (รพช.) ควบคู่ไปด้วย

ในขณะนี้การเคลื่อนไหวของพวกคอมมิวนิสต์ ก็ได้มีการเคลื่อนไหวเพิ่มขึ้นอีก ในลักษณะหนึ่ง นั่นคือ ได้เริ่มโครงการ "วิทยุเสียงประชาชนแห่งประเทศไทย" โดยเริ่มเมื่อวันที่ 2 มีนาคม 2505¹ ได้ออกรายการโจมตีรัฐบาลทุกวัน ซึ่งฝ่ายรัฐบาลโดยเจ้าหน้าที่ก็ได้ดำเนินการป้องกัน โดยการจึกรายการวิทยุหลายรายการเช่นกัน สำหรับรายการที่ต่อต้านคอมมิวนิสต์โดยตรง คือ "รายการเพื่อแผ่นดินไทย" จัดโดยหน่วยงานของทหาร ทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย และทำการถ่ายทอดเสียง 209 สถานี ครอบคลุมทุกพื้นที่ของประเทศไทย ซึ่งการป้องกันในลักษณะนี้ก็มีความสำคัญมาก

¹ พันเอกประยุทธ์ แจ่มเจนกิจ, "ประชาชนไทยกับบทบาทของ ผกค. ในปัจจุบัน" หน้า 19.

เช่นกัน เป็นวิธีที่ประหยัดและเข้าถึงได้ทุกห้องที่คามเซคในหมู่บ้านและตำบล¹

จากที่กล่าวมาพอจะพิจารณาได้ว่านโยบายในการป้องกันและปราบปรามของรัฐบาล ต่อการเคลื่อนไหวของพวกคอมมิวนิสต์ มีข้อสังเกตได้ 2 ประการคือ

1. ทางฝ่ายรัฐบาล มักจะดำเนินการป้องกัน หรือพัฒนา ตามหลังหรือกระทำในระยะหลัง เป็นส่วนมาก ไม่ว่าจะเป็นเรื่องความเป็นอยู่ของประชาชน เครื่องอุปโภคตลอดถึงการดำเนินการช่วยเหลือในลักษณะต่าง ๆ

2. ด้านความรุนแรง หรือการปราบปรามอย่างหนัก และเป็นไปในลักษณะเหวี่ยงแห ก็จะมาจากเจ้าหน้าที่ของรัฐบาล จากความรุนแรง และบางครั้งผิดตัว จึงแทนที่จะทำให้พวกคอมมิวนิสต์หมด กลับขยายตัวขึ้นไปอีก โดยจะเห็นได้ว่าในระยะแรกก็มีการเคลื่อนไหวทางภาคอีสาน ในลักษณะของการแจกใบปลิว แต่จากการถูกปราบปรามในลักษณะที่มีความรุนแรงและเด็ดขาดเช่น ในปี 2505 ได้มีการประหารชีวิต นายรวม วงศ์พันธ์ ซึ่งถูกตำรวจสันติบาลจับได้ เมื่อวันที่ 24 กุมภาพันธ์ และถูกจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ สั่งประหารชีวิตในวันที่ 24 เมษายน 2505 ส่วนนายพัก ฒ สงขลา กับพวกที่ถูกจับได้พร้อมกันถูกสังหาร²

จากข้อสังเกตดังกล่าว เห็นได้ชัดว่าหนึ่งในหลายปัจจัย ก็คือ ความรุนแรงและการปราบปรามที่ถูกคนบางก๊กบ้าง กลับส่งผลให้พวกคอมมิวนิสต์ หันไปใช้กองกำลังกึ่งคณากรชนี่สิ่งทีถึกคามมา คือ ความเสียหายในค่านต่าง ๆ ทั้งชีวิต ทรัพย์สิน ความตกต่ำทางเศรษฐกิจ สุขภาพจิตที่ไม่ดี ที่เป็นเช่นนี้ กล่าวได้ว่า เป็นผลมาจากการใช้ความรุนแรงหรือใช้ตำรวจ ทหาร นำหน้า การพัฒนาและการปรับความเข้าใจ ตลอดถึงการให้การศึกษาแก่ประชาชน เพราะฉะนั้นจึงเป็นผลให้การเคลื่อนไหวของพวกคอมมิวนิสต์กับการ

¹ คุรายละเอียกจาก สำนักงานสถิติแห่งชาติ, รายงานผลเบื้องต้นการสำรวจวิทยุและโทรทัศน์ทั่วราชอาณาจักร 2517 (พระนคร: โรงพิมพ์สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 2518), หน้า 13.

² ประสิทธิ์ ไชยทองพันธ์, สงครามคอมมิวนิสต์, หน้า 303.

ปราบปรามของรัฐบาล ขยายออกเป็นวงกว้างจากไม่กี่จังหวัดในภาคอีสาน ขยายออกไป
สู่บางจังหวัดในภาคอีสาน ขยายออกไปสู่บางจังหวัดในทุกภาคของประเทศ และเหตุการณ์
ก็รุนแรงขึ้นกว่าเดิมมาก จากที่เป็นข่าวในหน้าหนังสือพิมพ์เกือบทุกวันในระยะนั้น ในลักษณะ
ของข่าวการแจกใบปลิวการซื้อสินค้าจีนแคง, การแพร่ลัทธิ ฯลฯ จะกลายเป็นข่าวการ
เสียชีวิต ของทั้งเจ้าหน้าที่และพวกคอมมิวนิสต์เข้ามาแทนที่

ตามที่กล่าวมาแล้วในตอนต้นว่า การเคลื่อนไหวของพวกคอมมิวนิสต์ได้ทวีความ
รุนแรงขึ้นกว่าเดิม จากการที่เคยเคลื่อนไหวทางสันติ หรือตามวิถีทางรัฐสภาในระยะสั้นๆ
เปลี่ยนไปเป็นการเคลื่อนไหวในชนบท และเริ่มมีแนวทางหรือลักษณะในการเคลื่อนไหว
โดยใช้อาวุธเป็นประการถัดไป อันเป็นผลมาจากการปราบปรามอย่างรุนแรง และจริงจัง
ของรัฐบาล

ควมมติของคณะรัฐมนตรีในการวางนโยบายเกี่ยวกับมาตรการทางการปราบ
ปรามจึงได้ตั้ง กรป.กลางขึ้นตั้งแต่วันที่ 2505¹ เป็นต้นมาดังกล่าวแล้ว ซึ่งต่อมาได้ดำเนิน
การแบ่งมอบความรับผิดชอบไปตามลำดับชั้น คือ แบ่งเป็น กรป.ภาค(กองทัพภาคในพื้นที่
ที่ ก กับ กรป.เขต) (กองบังคับการตำรวจภูธรในเขตพื้นที่) โดยอยู่ในการควบคุมและกำ
กับดูแลของ กรป.กลาง²

ในปี พ.ศ. 2505-2506 กองยุทธการพิเศษได้ส่งวิทยากรพิเศษออกไปร่วม
บรรยายในการสัมมนานักบริหารระดับหัวหน้าส่วนราชการของจังหวัด" และระดับผู้ว่า
ราชการจังหวัด ที่จังหวัดยะลา, อุรธานี, ขอนแก่น, อุบลราชธานี หลายต่อหลายครั้ง³

¹ พลตรีชัยยุทธ ทุกดวงสุก, "การพัฒนาท้องถิ่นบูรณการกับการก่อสร้างสงคราม
ชิงประชาชน" หน้า 140.

² เรื่องเดียวกัน.

³ เรื่องเดียวกัน หน้า 137.

ส่วนอเมริกา ซึ่งเชื่อในทฤษฎีโคมิโน¹ ก็แสวงหาแนวร่วมป้องกันอิทธิพลของจีนคอมมิวนิสต์ ประกอบกับประเทศไทยก็มีนโยบายต่อต้านคอมมิวนิสต์มาแล้วตั้งแต่ก่อน เมื่อมีความต้องการสอดคล้องจึงก่อให้เกิดการพึ่งพิงซึ่งกันและกัน

หลังจากจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ถึงแก่อสัญกรรมในวันที่ 8 ธันวาคม 2506² นโยบายการป้องกันและการปราบปรามคอมมิวนิสต์ ยังคงดำเนินการต่อไป รวมทั้งความช่วยเหลือจากสหรัฐก็ยังคงเป็นไปเช่นเดิม และจะมากกว่าเดิมอีกด้วยในระยะต่อจากนี้ไป

การเคลื่อนไหวของพวกคอมมิวนิสต์ได้เพิ่มการปฏิบัติการรุนแรงขึ้นในระยะปี 2507 - 2508 โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระยะเดือนกันยายน ถึง ตุลาคม ปี 2508 ได้ปรากฏว่ามีกองโจรถืออาวุธครบมือเป็นจำนวน 50-80 คน เข้าทำการปิดล้อมหมู่บ้านหลายหมู่บ้านในท้องที่จังหวัดสกลนครและนครพนม แต่มิได้ปล้นสะดม หรือทำร้ายราษฎรแต่ประการใด เพียงแต่เป็นการเกณฑ์ให้ราษฎรมาประชุม และพูดโจมตีรัฐบาล ตลอดจนเกณฑ์เอาเสบียงอาหารจากชาวบ้าน³ รัฐบาลได้ตระหนักถึงภัยจากพวกคอมมิวนิสต์ที่ได้เริ่มทำการรุกรานและทำลายความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง ซึ่งเห็นได้ชัดเจนจากเหตุการณ์ในวันที่ 7 สิงหาคม 2508 กองโจรคอมมิวนิสต์ได้ปะทะและต่อสู้ด้วยอาวุธกับตำรวจ ภายใต้การนำของ พ.ต.อ. สังกัด โรจนภิรมย์ ที่บ้านนาบัว

¹ ทฤษฎีโคมิโน คือความเชื่อของนายจอห์น ฟอสเตอร์ ดิลเลส ที่ว่าเมื่อประเทศใดประเทศหนึ่งเป็นคอมมิวนิสต์ ประเทศข้างเคียงก็จะเป็นคอมมิวนิสต์ตามไปด้วย ดังนั้น เมื่อจีนคอมมิวนิสต์ได้ชัยชนะเหนือแผ่นดินใหญ่ อเมริกาก็เกรงว่าประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ต้องการกระทบกระเทือนไปด้วย จึงหาทางป้องกัน

² วิไลเลขา บุรณศิริ, และคณะ ประวัติศาสตร์ไทย 2 หน้า 404.

³ พ.อ. ประเสริฐ กาญจนฤกษ์, "การพัฒนาแนวทางในการต่อสู้คอมมิวนิสต์" (วิทยานิพนธ์ วิทยาลัยการทัพบก สถาบันวิชาทหารบกชั้นสูง, 2515) หน้า 29.

กำบลเรณู อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นครั้งแรก¹ พวกคอมมิวนิสต์จึงเรียกวันนี้ว่า "วันแตกเสียงปืน" ถึงกล่าวมาแล้ว พวกคอมมิวนิสต์ที่เสียชีวิตเป็นคนแรกจากการปะทะในครั้งนี้ ชื่อ เสถียร เชื้อสายไทยลาว²

เมื่อการเคลื่อนไหวของพวกคอมมิวนิสต์อยู่ในขั้นรุนแรงเช่นนี้ จอมพลถนอม กิตติขจร จึงได้ออกคำสั่งของนายกรัฐมนตรี ที่ 219/2508 เรื่องการการปราบปรามพวกคอมมิวนิสต์ ลงวันที่ 14 ธันวาคม 2508 โดยมีใจความดังนี้

1. ให้พลเอกประภาส จารุเสถียร รองนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เป็นผู้อำนวยการปราบปรามคอมมิวนิสต์ (ณ.ปค.) มีอำนาจหน้าที่จัดตั้งกองบัญชาการ และแต่งตั้งเจ้าหน้าที่อำนวยความสะดวกการปราบปรามผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ (นคค.)

2. ให้กระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ ร่วมในการปฏิบัติ และให้การสนับสนุนสรรพกำลัง เครื่องมือ เครื่องใช้ต่าง ๆ ที่จำเป็นในการปราบปราม³

และต่อมาผู้บัญชาการปราบปรามคอมมิวนิสต์ ได้ออกคำสั่งจัดตั้งกองบัญชาการปราบปรามคอมมิวนิสต์ ที่ 1/08 ลงวันที่ 17 ธันวาคม 2508 ความว่า

เพื่อให้การบริหารราชการตามคำสั่งนายกรัฐมนตรี คำเนินไป
ด้วยความรวดเร็ว ถูกต้อง, สะเอียด, รอบคอบ และโดยผล
สัมตามความมุ่งหมายของรัฐบาล โดย

1 จัดตั้งกองบัญชาการปราบปรามคอมมิวนิสต์ (นค.ปค.)
เพื่อควบคุมอำนวยความสะดวก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹ ประสิทธิ์ ไชยทองพันธ์, สงครามคอมมิวนิสต์ หน้า 305.

² นพพร สุวรรณพานิชและไกรศักดิ์ ชุณหะวัณ, "พรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย..." ใน วิเคราะห์ หน้า 29.

³ พ.อ. คำรณ สักบุญชัย, "แนวทางป้องกันและปราบปรามคอมมิวนิสต์ในประเทศไทย", หน้า 33.

2 กำหนดภารกิจ และสายการบังคับบัญชาภายในกองบัญชาการปราบปรามคอมมิวนิสต์

3 ออกคำสั่งชี้แจงนโยบายที่ 1/08 เรื่องการปราบปรามคอมมิวนิสต์¹

ตามที่กล่าวมาพอจะพิจารณาเห็นได้ถึงนโยบายในการป้องกันและปราบปรามพวกคอมมิวนิสต์ของรัฐบาล กองขยาย ปรับปรุง เปลี่ยนแปลงให้ทันกับเหตุการณ์อยู่เสมอไม่ว่าจะเป็น "คณะกรรมการประสานการปฏิบัติ (กป.ปบ.) และกองอำนวยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ (กรป.กลาง) ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มุ่งป้องกันการคุกคามของพวกคอมมิวนิสต์ และพัฒนาท้องถิ่นชนบทตลอดถึงความเป็นอยู่ของประชาชนในท้องถิ่นทุรกันดาร จนมาถึงกองบัญชาการปราบปรามคอมมิวนิสต์ (บก.ปค) โดยตรง ซึ่งหน่วยงานนี้ได้ตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 24 ธันวาคม 2508² โดยมีความรับผิดชอบในการปราบปรามพวกคอมมิวนิสต์ทั่วประเทศ (แต่สำหรับการปราบปรามระหว่างไทยกับมาเลเซีย คือโจรจีนคอมมิวนิสต์คามบริเวณชายแดนภาคใต้ ยังคงอยู่ในความรับผิดชอบของ กรป.กลางต่อไป)

จากเหตุการณ์วันที่ 7 สิงหาคม 2508 ตลอดถึงการก่อตั้ง "พลพรรคประชาชนต่อต้านอเมริกาแห่งประเทศไทย" มีการต่อสู้ควยกองกำลังอาวุธ รวมทั้งการขยายตัวไปยังภาคต่าง ๆ จึงเป็นที่มาของการตั้งหน่วยปราบปราม บก.ปค. ขึ้น จุดเด่นอีกอย่างหนึ่งของหน่วยนั้นนอกจากจะรับผิดชอบในการปราบปรามคอมมิวนิสต์ทั่วประเทศแล้ว ได้ใช้กำลังของทหาร เป็นฝ่ายช่วยเหลือและสนับสนุนฝ่ายปกครอง ซึ่งเป็นเหตุอยู่แล้ว³ ส่วนใหญ่จะใช้กำลังกองทัพกเข้าปฏิบัติการ แต่ในระยะแรกเนื่องจากยังไม่

1 เรื่องเดียวกัน

2 พล.ท. ชัยยุทธ พุกผาสุก. "การพัฒนาท้องถิ่นทุรกันดารกับการต่อต้านสงครามชิงประชาชน" หน้า 140.

3 ห.อ. นพ. พินแสง แก้ว; "ยุทธศาสตร์และยุทธวิธีของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย", หน้า 105.

เข้าใจเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ของสงครามประชาชน คงเข้าใจและคิดว่า "กองกำลังติดอาวุธ" ของพวกคอมมิวนิสต์เหมือนกับผู้ร้ายถืออาวุธธรรมดา และมั่นใจในกองทัพบก จึงทำให้เกิดนโยบาย "ปราบให้สิ้นซาก" โดยใช้กำลังคนทั้งพลเรือน ตำรวจ ทหาร และใช้ความรุนแรงมากขึ้น จนกระทั่งกระทบกระเทือนต่อประชาชนทั่วไปบางส่วน กลับทำให้เป็นผลดีต่อพวกคอมมิวนิสต์ ใช้ในการปลุกระดมโดยอ้างว่า "ฝ่ายเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลใช้กำลังปราบปรามประชาชน" ในที่สุดไม่สามารถปราบปรามกองกำลังติดอาวุธของพวกคอมมิวนิสต์ให้หมดไปได้ แต่กลับทำให้กองกำลังของพวกคอมมิวนิสต์ขยายตัวได้อย่างรวดเร็วขึ้น ดังมีคำกล่าวที่ว่า "ยิ่งปราบยิ่งโต"¹ และก็เป็นเช่นนั้นจริง ๆ

ในปี พ.ศ. 2509 แนวความคิดในการระดมพลังโดยอาศัยความร่วมมือและการประสานงานกันอย่างใกล้ชิดระหว่าง พลเรือน ตำรวจ ทหาร โดยการยึดเอาประชาชนเป็นเป้าหมาย เริ่มปรากฏเป็นรูปเป็นร่างในปีนี้²

นอกจากนั้นในปีนี้ยังจัดตั้งคณะกรรมการปฏิบัติทางจิตวิทยา ที่สำคัญคือได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามคอมมิวนิสต์ภายในเขตจังหวัดโดยให้ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัดมีอำนาจและความรับผิดชอบในการต่อต้านและปราบปรามคอมมิวนิสต์ภายในจังหวัดของตน³ นอกจากนั้นยังปรับการดำเนินการปราบปรามพวกคอมมิวนิสต์ของหน่วยพลเรือน ตำรวจ ทหาร เสียใหม่ ตลอดจนการจัดตั้งคณะกรรมการประสานงานปราบปรามคอมมิวนิสต์ ภาคใต้และการผลักดันเปลี่ยนชุดกำลังโดยส่งกองทัพภาคที่ 2 เข้าเปลี่ยนกับหน่วยผสมพลเรือน ตำรวจ ทหาร (พทท 1) ในบริเวณภาคตะวันออกเฉียงใต้⁴ และต่อมาได้ให้กองทัพภาคที่ 1 รับผิดชอบในการปราบปรามแทนคณะกรรมการ

¹ เรื่องเดียวกัน หน้า 106.

² พล.อ. สายหยุด เกิดผล, ดร. สมชัย รัถวิจิตร "ยุทธศาสตร์เพื่อการดำรงอยู่ของชาติ", ใน อนาคตไทย หน้า 149.

³ พ.อ. ประเสริฐ กาญจนฤกษ์. "การพัฒนาแนวทางในการต่อสู้คอมมิวนิสต์" หน้า 33.

⁴ เรื่องเดียวกัน.

ป้องกันและปราบปรามจังหวัดราชบุรี กาญจนบุรี เพชรบุรี และประจวบคีรีขันธ์ รวมทั้งให้กองทัพอากาศที่ 3 ดำเนินการป้องกันและปราบปรามในพื้นที่จังหวัด เชียงราย และน่าน¹

ในปี 2510 จากประสบการณ์ที่ผ่านมาในด้านการป้องกันและปราบปราม ทำให้ต้องมีการทบทวนนโยบายอีกครั้ง ในที่สุดได้ขอยุติว่า

การใช้มาตรการการปราบปรามอย่างรุนแรง (มาตรการทางทหาร) แต่เพียงอย่างเดียว ไม่สามารถทำลายหรือยับยั้งการขยายตัวของพวกคอมมิวนิสต์ได้ แต่ในทางตรงกันข้าม ผลกระทบจากการใช้กำลังอาวุธของฝ่ายรัฐบาลกลับทำให้เกิดปัญหาคิดตามมามากมาย²

ในที่สุดจึงได้มีการปรับปรุงนโยบายป้องกันและปราบปรามใหม่ เรียกว่า "แผนการใช้มาตรการทางทหารควบคู่ไปกับการพัฒนา ปี พ.ศ. 2510"³

จากแผนดังกล่าว เมื่อถึงเวลาปฏิบัติจริง ผู้ที่รับผิดชอบในด้านการปราบปรามกับด้านการพัฒนา ต่างฝ่ายต่างก็มุ่งงานที่ได้รับมอบหมาย ซากซึ่งการประสานงาน ประกอบกับยังถูกกองกำลังของพวกคอมมิวนิสต์ลอบโจมตี ก่อให้เกิดความสูญเสียในด้านการจัดหาทางคิดแก้แผนนโยบายในการให้ลดความรุนแรงจึงไม่ได้ผล ยังคงเป็นการใช้ความรุนแรงต่อไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹ พ.อ. คำรณ สัตกมุศย์; แนวทางป้องกันและปราบปรามคอมมิวนิสต์ในประเทศไทย

² พ.อ. นพ พินแสงแก้ว, "ยุทธศาสตร์ยุทธวิธีของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย หน้า 106.

³ เรื่องเดียวกัน.

หลังการเลือกตั้งรัฐธรรมนูญที่ประกาศใช้ในปี พ.ศ. 2511 พรรคสหประชาไทยซึ่งเป็นพรรคการเมืองที่แปรสภาพมาจากคณะปฏิวัติเป็นฝ่ายครองเสียงข้างมากในสภา¹ และได้เป็นผู้จัดตั้งรัฐบาลบริหารประเทศ ได้นำเอานโยบายการป้องกันและปราบปรามมาทบทวน เพื่อที่จะกำหนดนโยบายขึ้นใหม่ โดยให้ "ดำเนินการควมมาตรการทางการเมืองหรือการปฏิบัติการทางจิตวิทยา และประชาสัมพันธ์เป็นหลัก ส่วนมาตรการการใช้กำลังอาวุธหรือวิธีรุนแรงมุ่งทำลายล้าง รวมทั้งมาตรการทางกฎหมาย ให้ใช้ประกอบเมื่อมีความจำเป็นเท่านั้น²

ในปี พ.ศ. 2512 การเคลื่อนไหวของพวกคอมมิวนิสต์ มีความรุนแรงยิ่งขึ้นพร้อมกับขยายไปสู่ภาคต่าง ๆ การเคลื่อนไหวที่เป็นที่กล่าวถึงกันมากในช่วงนี้ คือ การตั้งกองทัพลดออกประชาชนแห่งประเทศไทย ในวันที่ 1 มกราคม 2512 เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการยึดอำนาจรัฐ ควบคู่การใช้กองกำลังติดอาวุธ³

สำหรับนโยบายป้องกันและปราบปรามของรัฐบาลในปีนี้ได้มีการเปลี่ยนแปลงเช่นกัน ทั้งนี้เนื่องจาก กรป.กลาง ได้พิจารณาเห็นว่าการที่จะดำเนินการปราบปรามพวกคอมมิวนิสต์ ให้เสร็จสิ้นไปโดยเร็วและได้ผล ควรจะรวมอำนาจในการปราบปรามให้แก่หน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่ง เพียงหน่วยเดียวเท่านั้น³

ในปีเดียวกันนี้ได้มีการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับนโยบายในการป้องกันและปราบปรามที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งคือ การแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายป้องกันและการกระทำอัน

1 เรื่องเดียวกัน, หน้า 107.

2 เรื่องเดียวกัน,

3 พล.ท. ชัยยุทธ พุกผาสุข, "การพัฒนาท้องถิ่นทุรกันดาร กับการต่อต้านสงครามชิงประชาชน," หน้า 140.

เป็นคอมมิวนิสต์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2512 เมื่อ 10 กุมภาพันธ์ 2512¹ คือที่ได้จัดตั้งกอง
 อำนวยการป้องกัน และปราบปรามคอมมิวนิสต์ (กอ.ปค) แทน บก.ปค. ซึ่งต้องยุบ
 เลิกไปโดยพระราชบัญญัติฉบับแก้ไขดังกล่าวข้างต้น

และคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ 412/2512 ลงวันที่ 30 พฤษภาคม 2512
 แต่งตั้งให้ พลเอกประภาส จารุเสถียร เป็นผู้อำนวยการป้องกันการกระทำอันเป็นคอม-
 มิวนิสต์ทั่วไปโดยให้เรียกชื่อย่อว่า ผอ.ปค. มีอำนาจหน้าที่ตามนัยแห่งกฎหมาย และคำ
 สั่งนายกรัฐมนตรีที่ 110/2512 ลงวันที่ 30 พฤษภาคม 2512 เรื่องการป้องกันและ
 ปราบปรามผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์²

สำหรับคำสั่งนายกรัฐมนตรี ที่ 110/2512 ลงวันที่ 30 พฤษภาคม 2512 ถือกัน
 ว่าเป็นแนวทางของนโยบายในการป้องกันและปราบปรามของรัฐบาลที่เริ่มมีทิศทางที่ถูก
 ต้อง³ ซึ่งสรุปสาระสำคัญได้คือ

การปราบปรามผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์นั้น ให้ใช้มาตรการ
 ทางการเมืองเป็นหลัก ให้หลีกเลี่ยงมาตรการทางทหาร
 และการปฏิบัติควยวิธีการรุนแรงใดๆ มาตรการทางกฎหมาย
 หรือการใช้กำลังให้ปฏิบัติเมื่อจำเป็นเท่านั้น⁴

1 สมเชื้อ ทิววงศ์ศรี, "การก่อการร้ายคอมมิวนิสต์: ศึกษากรณีบ้าน
 นาสาร จังหวัดสุราษฎร์ธานี," (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชาการปกครอง
 บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2516), หน้า 2.

2 พ.อ. คำรณ สัตตบุศย์, "แนวทางป้องกันและปราบปรามคอมมิวนิสต์
 ในประเทศไทย," หน้า 37.

3 พล.ท.หาญ สีนานนท์, แม่ทัพหาญทุก, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพมหานคร:
 หจก.เกษมการพิมพ์, 2526), หน้า 231.

4 เรื่องเดียวกัน.

ส่วนการแต่งตั้งผู้อำนวยการป้องกันการกระทำอันเป็นคอมมิวนิสต์ประจำเขต
 ดังนี้คือ ให้แม่ทัพภาคแต่ละภาค เป็นผู้อำนวยการป้องกันการกระทำอันเป็นคอมมิวนิสต์
 เขต เช่น แม่ทัพภาค 1 เป็น ผอ.ปค. เขต ๑
 แม่ทัพภาค 2 เป็น ผอ.ปค. เขต ๒
 แม่ทัพภาค ๓ เป็น ผอ.ปค. เขต ๓
 ผู้บัญชาการมณฑลทหารบกที่ ๕ เป็น ผอ.ปค. เขต ๔
 และแต่งตั้งให้ผู้ว่าราชการจังหวัดต่าง ซึ่งได้ประกาศเป็นเขตแทรกซึมของคอมมิวนิสต์
 เป็นผู้อำนวยการป้องกันการกระทำอันเป็นคอมมิวนิสต์ในเขตจังหวัดของตน เรียกชื่อว่า
 ผอ.ปค. เขต... (ชื่อย่อจังหวัด) รวม ๓๘ จังหวัด

หน่วยงานที่สำคัญอีกอย่างหนึ่ง คือศูนย์ข่าวร่วมพลเรือน คำรวจ ทหาร
 (ศขร.พทท.) โดยให้เขตของคำรวจเป็นเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบ ศขร.พทท. ที่ได้ตั้งขึ้น
 แล้วคือ^๑

- ศขร.พทท. เขต ๓ จังหวัดนครราชสีมา
- ศขร.พทท. เขต ๔ จังหวัดอุตรธานี
- ศขร.พทท. เขต ๕ จังหวัดเชียงใหม่
- ศขร.พทท. เขต ๖ จังหวัดพิษณุโลก
- ศขร.พทท. เขต ๗ จังหวัดนครปฐม
- ศขร.พทท. เขต ๘ จังหวัดนครศรีธรรมราช

ทั้งนี้เนื่องจาก กอ.ปค. ได้พิจารณาเห็นว่า การตอบโต้คอมมิวนิสต์ ถ้าจะให้
 ได้ผลเร็ว เกิดขาดทันเวลาแล้ว จำเป็นจะต้องมี บก.หน่วยรอง อยู่ในพื้นที่ต่าง ๆ ดังนั้น
 จึงได้ตั้งศูนย์ข่าวร่วมขึ้นเกี่ยวกับการจึกกำลัง ในช่วงระยะเวลาปี ๒๕๑๒-๒๕๑๕ การ
 จึกกำลังของ ผอ.ปค. ส่วนใหญ่เป็นไปอย่างเกิน หรือเหมือนกับปี ๒๕๑๑

^๑ พ.อ. คำรณ ลัทธพิศุทธิ์, "แนวทางป้องกันและปราบปรามคอมมิวนิสต์
 ในประเทศไทย" หน้า ๓๘.

การเคลื่อนไหวของพวกคอมมิวนิสต์ในลักษณะต่าง ๆ กัน เป็นผลให้รัฐบาลต้องปรับปรุงหรือเปลี่ยนนโยบายในการป้องกันและปราบปรามในรูปของมาตรการต่าง ๆ ตั้งแต่มาตรการทางกฎหมายโดยตำรวจสันติบาล จนกระทั่งมาใช้มาตรการทางทหาร มุ่งปราบอย่างรุนแรง และก็มาใช้กำลังผสม ทหาร ตำรวจ และพลเรือน นโยบายในระยะหลังนี้คือจากปี 2510 เป็นต้นมา จะใช้การปราบปรามควบคู่กับการพัฒนา เพื่อประชาชนจะได้อยู่ดีกินดีด้วย จนกระทั่งถึงปี 2512 ได้เปลี่ยนเป็นการใช้การเมืองเป็นหลัก ส่วนมาตรการทางกฎหมายและทหารให้ใช้ประกอบเมื่อจำเป็นเท่านั้น

ในปี 2516 นโยบายป้องกันและปราบปรามของรัฐบาลในระยะนั้นเป็นไปในลักษณะเข้ม แต่หลังจากเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 แล้ว มาตรการในการป้องกันและปราบปรามไคลคลความึกฉกฉก และความเข้มแข็งไประยะหนึ่ง การเคลื่อนไหวของพวกคอมมิวนิสต์ ค่อนข้างประสบความสำเร็จพอสมควร โดยเฉพาะงานในเมือง แต่ก็เพียงระยะหนึ่งเท่านั้น ถึงปี 2517 ได้เปลี่ยนชื่อกองอำนวยการป้องกันและปราบปรามคอมมิวนิสต์ เป็น "กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน" และ ใช้ชื่อย่อว่า "กอ.รมน." ตามคำสั่งนายกรัฐมนตรี ที่ 140/2517 ลงวันที่ 7 มิถุนายน 2517¹ รวมทั้งกองอำนวยการป้องกันและปราบปรามคอมมิวนิสต์เขตหรือจังหวัด ก็เปลี่ยนเป็นกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในเขตหรือจังหวัด โดยให้ประสานงานกันและมีอำนาจหน้าที่ตาม พระราชบัญญัติป้องกันการกระทำอันเป็นคอมมิวนิสต์ พ.ศ. 2495 และ พรบ. แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2512

การปฏิบัติงานหรือการดำเนินการของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน ได้มีการเปลี่ยนแปลงมาเรื่อย ๆ ทั้งนี้เพื่อให้เหมาะสมกับการขยายตัวของงาน ที่ต้องปรับความ หรือสัักักักการเคลื่อนไหวของพวกคอมมิวนิสต์ ตลอดจนให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เป็นอยู่ในระยะนั้น ๆ

¹ เรื่องเดียวกัน. หน้า 39.

การเคลื่อนไหวของพวกคอมมิวนิสต์ในช่วงปี 2518 แม้จะมีสถิติการปะทะกับเจ้าหน้าที่ของฝ่ายรัฐบาลเพียง 218¹ ครั้ง แต่ก็หลายครั้งเป็นเหตุการณ์ที่ก่อให้เกิดความสูญเสียอย่างมาก อย่างเช่น เหตุการณ์ในวันที่ 9 เมษายน 2518 ที่ห้วยโก๋น หุบช้าง จังหวัดน่าน²

ขณะเดียวกันการป้องกันและปราบปรามของเจ้าหน้าที่ ซึ่งอยู่ในความควบคุมของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน บางครั้งแทนที่จะได้ผลงานตามเป้าหมายหรือเป็นไปตามลักษณะของงานป้องกัน และปราบปราม กลับมีผลออกมาทางกันตรงกันข้าม หรือทางลบ อย่างเช่น เหตุการณ์ที่จังหวัดพัทลุง ซึ่งเป็นข่าวออกมาในปี 2518 เป็นเหตุการณ์ที่ถือกันว่า เจ้าหน้าที่ทำรุนแรง และทำเกินกว่าเหตุ ปราบปรามแบบเหวี่ยงแห โดยนำประชาชนผู้บริสุทธิ์ไปสังหารหมู่³ ด้วยการฆ่าแล้วเอาศพยัดใส่ถังแดง รากน้ำมันไวไฟ 20 ลิตรแล้วจุดไฟเผา⁴ โดยเรียกวิธีการฆ่าในลักษณะนี้ว่า "ถังแดง" หรือ "เผาถังแดง" เหตุการณ์ครั้งนั้นตกเป็นข่าวทั่วประเทศ ด้วยการดำเนินการของ นายพินิจ จารุสมบัติ รองเลขาธิการฝ่ายการเมืองของศูนย์กลางนิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทย⁵ ทำให้กระทรวงมหาดไทยต้องออกการป้องกันและปราบปรามมาก ถึงขนาดมีการจะเสนอให้ยุบกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน โดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจากจังหวัดนครศรีธรรมราช คือนายชานี ศักดิ์เศรษฐ์ กับ นายอาคม สุวรรณพ⁶ ตลอดจนการที่ศูนย์นิสิตนักศึกษา เสนอเลิกกฎหมายคอมมิวนิสต์⁷ เพราะถือว่าการกระทำเช่นนี้ "เป็น

¹ คู่มือการวางสถิติในบทที่ 2

² รุ่งฟ้า, ป้องปราม (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์อักษรสัมพันธ์, 2522), หน้า 120.

³ ไทยรัฐ (5 กุมภาพันธ์ 2518)

⁴ เคลิโหม้ (8 กุมภาพันธ์ 2518)

⁵ ข่าวไทย (4 กุมภาพันธ์ 2518)

⁶ เคลิโหม้ (8 กุมภาพันธ์ 2518)

⁷ ประชาธิปไตย (9 กุมภาพันธ์ 2518)

การปราบปรามเข้าชั้นโศกรายทวารุณกันสุกซึก¹ เหตุการณ์ในครั้งนั้น พลเอกสายหยุด
เกิดผล ผู้อำนวยกรการรักษาคความมั่นคงภายใน โค้ดคอมซ้อซักถามผู้สื่อข่าวว่า²

เรื่องจำนวนและรายละเอียดต่าง ๆ อาจจะไม่ตรงกันนัก แต่
ในขณะที่เรากำลังดำเนินการปราบปรามด้วยวิธีใหม่ โดยกำ
นำมาผูกอบรมจิตใจนั้น หากเรื่องแบบนี้เปิดเผยขึ้นมา ก็อาจ
เป็นเรื่องกระทบกระเทือนใจขึ้นได้

และเกี่ยวกับเรื่องนี้เช่นกัน พลเอกสายหยุด เกิดผล ผู้อำนวยกรการรักษาคความมั่นคง
ภายในแจ้งว่า "คนไม่เคยทราบเรื่องนี้เลย จึงต้องฟังหูไว้หูก่อน" ส่วน พันเอกจำรัส
มทาวผล รองผู้อำนวยกรการรักษาคความมั่นคงภายในเขตพิทลุง ปฏิเสธว่า "ซ้อกล่าวหาถึง
กล่าวไม่เป็นความจริง และว่านักศึกษาถูกลูกไม้ของคอมมิวนิสต์เข้าแล้ว³

อย่างไรก็ตามเรื่องในลักษณะเช่นนี้มีใช้เฟื่อง เกิดขึ้นกับการปฏิบัติงานของกอง
อำนวยการรักษาคความมั่นคงภายใน ที่ผ่านมามาไม่ว่าในกรณี "นาทราย" และ "นา
หินกอง"⁴ ก็ถูกโจมตีมาแล้ว และในเรื่องอื่น ๆ ก็มีอยู่หลายเรื่อง จนถึงกับผู้อำนวย
กรการรักษาคความมั่นคงภายในกล่าวว่า

กอ.รมน. มักจะถูกโจมตีจากหลาย ๆ ฝ่ายเสมอ ทั้ง ๆ ที่
กอ.รมน. ไม่มีอำนาจใด ๆ นอกจากเป็นประสานงาน
ระหว่างฝ่ายพลเรือน ภาววจและทหาร, ใหญ่ปฏิบัติการรวม
กันในการปราบปรามผู้ก่อการร้าย แมแต่อำนาจการลงโทษ
ก็ไม่มี แต่บางครั้งก็กระทำหน้าที่ประสานงาน ของเกี่ยวข้องกับ
กับหลายฝ่าย อาจมีผู้เห็นว่ากาวกายกันก็ได

1 เกษม ศิริสัมพันธ์, "หัวเลี้ยว หัวก่อ" สยามรัฐ (11 กุมภาพันธ์ 2518).

2 ชาวไทย (7 กุมภาพันธ์ 2518)

3 ชาวไทย (4 กุมภาพันธ์ 2518)

4 ไทยรัฐ (6 กุมภาพันธ์ 2518)

หากประชาชนรวมทั้งรัฐบาลไม่เห็นความสำคัญของการประสานงานจาก กอ.รมน. แล้ว ก็ควรที่จะเสนอให้ยุบ กอ.รมน. เสียเลย งบประมาณมากเกินไป ทั้ง ๆ ที่ทำงานโดยไม่มีอำนาจ¹

การปราบปรามของรัฐบาลในช่วงที่เป็นข่าวนี เป็นการกระทำของเจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารต่อเรื่องที่ไซ้ทหารเข้าร่วมในการปราบปรามพวกคอมมิวนิสต์ พลเอกกฤษณ์ สีวะรา รักษาราชการ ผู้บัญชาการทหารสูงสุด ชี้แจงว่า

ทหารศูรมีหน้าที่ป้องกันการรุกราน ของอิทธิพลคอมมิวนิสต์จากภายนอกเท่านั้น การให้ทหารมาทำหน้าที่ปราบปราม ทำให้ภาพพจน์ของทหารต้องเสื่อมเสียไป โดยถูกกล่าวหาว่าดำเนินการสร้างสถานการณ์ เพื่อหวังจะโค่นเงินงบประมาณ หรือปลุกผีคอมมิวนิสต์ อย่างไรก็ดี การเสนอให้ปรับปรุงโครงสร้างของ กอ.รมน. เสียใหม่ ไม่ใช่เรื่องของความพอใจ หากเป็นเรื่องของเหตุผลที่ว่าเมื่อทำผิดมาแล้ว ก็ยากจะตั้งคนเสียใหม่ให้ถูกต้อง โดยเรื่องทั้งหมดเกิดจากกรณี ที่ จอมพลประภาส จุฑารัตนกุล เป็นทั้งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และผู้บัญชาการทหารบก จึงใช้อำนาจปนเปกันไป²

จากที่กล่าวมาพอจะพิจารณาได้ว่า การปฏิบัติงานในด้านการปราบปรามของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ฝ่ายทหาร ไม่ประสบผลสำเร็จมากนัก เป็นได้แค่การปราบ บางครั้งยังกลับเป็นการเพิ่มเข้าห่านองยิ่งปราบ ยิ่งโตดังกล่าวมาแล้ว และภาพพจน์ที่มีต่อกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน จึงเป็นทางค้ำถลบมากกว่าบวก ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการใช้งบประมาณ และความรุนแรง ตลอดจนการปราบแบบเหวี่ยงแห ของเจ้าหน้าที่ฝ่ายทหาร แต่ที่สำคัญ คือการที่ระกัับ-บริหาร หรือระกัับสั่งการมีความเห็นไม่ตรงหรือขัดแย้งกันในเรื่องที่เกี่ยวกับการปราบปรามดังกล่ามาแล้ว

¹ สยามรัฐ (11 มกราคม 2518).

² ไทยรัฐ (23 กุมภาพันธ์ 2518).

ในปี 2519 การเคลื่อนไหวของพวกคอมมิวนิสต์ ได้มีการปะทะสูงมาก ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทั้ง 2 ฝ่ายทั้งชีวิต และทรัพย์สิน โดยเฉพาะฝ่ายรัฐบาล ในช่วงกลาง ๆ ของปีนี้ คือ ในเดือนมิถุนายน 2519 เครื่องบินโจมตีทิ้งระเบิดของกองทัพอากาศ คือ เครื่อง เอฟ.5 ถูกยิงตกในบริเวณเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์¹ และต่อจากนั้นมาอีก 3 เดือน ก็เกิดเหตุการณ์ 6 ตุลาคม 2519 ทำให้นักศึกษาศึกษานิเทศศาสตร์ ทางหลบหนีเข้าป่าไปสมทบกับพวกคอมมิวนิสต์ เป็นจำนวนมากถึงที่กล่าวมาแล้วจักเป็นยุคหรือสมัยที่พรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย มีพลพรรคมากที่สุด ตั้งแต่ก่อตั้งพรรคมา ประจวบกับความเข้มแข็ง เกิดขาด และเอาจริง เอาจังกับการปราบปรามพวกคอมมิวนิสต์ ซึ่งถือว่าเป็นนโยบายหลักของรัฐบาลโดยโคกไกโซ พระราชบัญญัติป้องกันการกระทำอันเป็นคอมมิวนิสต์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2512 ตามคำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 8 ลงวันที่ 6 ตุลาคม 2519, ฉบับที่ 14 ลงวันที่ 7 ตุลาคม 2519 และฉบับที่ 25 ลงวันที่ 17 ตุลาคม 2519 เป็นการเพิ่มเติมมาตรการทางการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ ให้สามารถใช้วิธีทางการเมืองเข้าต่อสู้กับพวกคอมมิวนิสต์² รวมทั้งได้ออกเป็นประกาศ สำนักนายกรัฐมนตรี โดยมีเขตจังหวัดที่เป็นเขตแทรกซึมจำนวน 35 จังหวัด³

สำหรับนโยบายในการป้องกันของรัฐบาลสมัยธานินทร์ กรัยวิเชียรที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งคือ การปิดกั้นความคิด กวักการสั่งเก็บและทำลายหนังสือประเภทที่เรียกว่า หนังสือก้าวหน้า หรือหนังสือเกี่ยวกับความคิดสังคมนิยม โดยได้ประกาศเป็นหนังสือต้องห้ามมีจำนวนถึง 204 รายการ⁴ ตลอดจนการสั่งปิดหนังสือพิมพ์ที่กล่าวมาแล้ว

¹ รุ่งฟ้า, ป้องกันปรุที หน้า 17

² พ.อ. นพ พินแสงแก้ว, ยุทธศาสตร์ยุทธวิธีของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย

³ เสถียร วิชัยลักษณ์ และสืบวงศ์วิชัยลักษณ์ (รวบรวม) พระราชบัญญัติป้องกันการกระทำอันเป็นคอมมิวนิสต์ พ.ศ. 2495 (กรุงเทพฯ: นิติเวช, 2520), หน้า 16.

⁴ คุรายละเอียดยุทธศาสตร์.

เมื่อปัจจัยเหล่านี้มาประมวลกัน ทำให้การเคลื่อนไหวและการก่อการร้ายของพวกคอมมิวนิสต์เป็นไปอย่างกว้างขวางมาก การปะทะระหว่างเจ้าหน้าที่กับพวกคอมมิวนิสต์กลายเป็นข่าวพาดหัวหนังสือพิมพ์ประจำวันบ่อยที่สุด โดยเฉพาะภาคใต้¹ และโดยเฉพาะในเดือนกันยายน 2520 มีการก่อการร้ายคึกคักกันเกือบทุกวัน²

ในด้านการปราบปรามของรัฐบาลในสมัยนี้ โดยเฉพาะการปราบปรามพวกคอมมิวนิสต์ในภาคใต้ รัฐบาลไทยได้มีการปราบปรามรัฐบาลของมาเลเซีย³ ซึ่งมีการประชุมร่วมกันระหว่างวันที่ 6-12 เมษายน 2520 และได้ร่วมตกลงกันในเรื่องการปราบปรามพวกคอมมิวนิสต์ โดยใช้แผนดาวใหญ่มุสนาห์ 1 และแผนดาวใหญ่มุสนาห์ 2⁴ โดยพลโทปิ่น ชรรณศรี แม่ทัพกองทัพภาค 4 ได้แถลงว่า แผนดาวใหญ่มุสนาห์ 1 ได้รับความสำเร็จ และจะเริ่มแผนดาวใหญ่มุสนาห์ 2 ในวันที่ 14 มีนาคม 2520⁵

จากการปราบปรามพวกคอมมิวนิสต์อย่างจริงจังของรัฐบาลในสมัยนายธานินทร์ กรัยวิเชียร สถิติการปะทะในปี 2519 มีจำนวน 470 ครั้ง และสูงที่สุดในการปะทะกันคือ จำนวน 1050 ครั้ง ในปี 2520 ทำให้สภาพการณ์ของประเทศน่าเป็นห่วงมาก

ที่เป็นเช่นนี้ นอกจากความต้องการที่จะปราบปรามชั้นเด็กซำคองฝ่ายรัฐบาลบวกกับการที่พวกคอมมิวนิสต์มีกองกำลังติดอาวุธ เพิ่มขึ้นโดยเฉพาะกำลังหลังจาก 6 ตุลาคม 2519 แล้ว ฝ่ายรัฐบาลเองก็ได้ดำเนินการปราบปรามโดยอาศัยพลังมวลชน นอกเหนือไปจากกำลังของพลเรือน ตำรวจ ทหาร และอาสาสมัครกึ่งกันแค้น (อส.) แล้ว

¹ สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์ 21 (20 กุมภาพันธ์ 2520): 11.

² ตะวันออกปริทัศน์ 2 (30 กันยายน 2520): 4-5

³ "ดาวใหญ่ยังไม่ขึ้นที่เบตง" ตะวันออกปริทัศน์ (8 เมษายน 2520): 8-10.

⁴ สยามรัฐ (18 เมษายน 2520): 1, 12.

⁵ สยามจกหมายเหตุ (1-7 กรกฎาคม 2520): 736-737.

นับตั้งแต่ปี 2519 ทางรัฐบาลก็มีพลังมวลชนเข้าช่วยป้องกันและปราบปราม การเคลื่อนไหวของพวกคอมมิวนิสต์ด้วยกัน เป็นคนว่า ลูกเสือชาวบ้าน กลุ่มไทยอาสาป้องกันชาติ, อาสาพัฒนาป้องกันหมู่บ้าน ตลอดจนกลุ่มมวลชนอื่น ๆ กลุ่มนวมพล, กระทิงแดง¹ ฯลฯ

นอกจากนั้นทางฝ่ายรัฐบาลยังได้จัดตั้งโครงการหมู่บ้านไทยอาสาป้องกันตนเอง (ทสป.) ในช่วงปี 2519-2520 มีหมู่บ้านไทยอาสาป้องกันตนเอง 1540² หมู่บ้านรวมทั้ง "ทหารพราน" ซึ่งได้เกิดขึ้นครั้งแรกที่อีสานใต้ โดยได้จัดตั้งขึ้นเมื่อเดือน กรกฎาคม 2521 ในสมัยที่พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ เป็นผู้อำนวยการป้องกันการกระทำ อันเป็นคอมมิวนิสต์³

พลังมวลชนเหล่านี้ได้ประสานกับกำลังของฝ่ายเจ้าหน้าที่ ประจวบกับรัฐบาล ของพลเอกเกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ ได้เปลี่ยนแปลงนโยบายในการป้องกัน และปราบปราม พวกคอมมิวนิสต์รวมทั้งนโยบายกับต่างประเทศโดยเฉพาะกับประเทศเพื่อนบ้าน แม้จะมี ลัทธิการปกครองแตกต่างกันก็ตามแต่ สภาวการณ์จึงเรียกได้คลี่คลายลง ในระยะถัด มาความซึกแย้งในค่ายคอมมิวนิสต์ ตลอดจนสถานการณ์ในอินโดจีน กรณีเวียคนามบุก คัมพูชา เหล่านี้เป็นมูลฐาน นำมาซึ่งความซึกแย้งในพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย เกิดการแตกแยกเป็นกลุ่มเป็นฝ่ายหรือเป็นสายถึงกล่าวหาแล้ว ขณะเดียวกันรัฐบาลของ พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ได้ใช้โอกาส หรือสภาวการณ์ที่เชื้ออำนาจนี้ ท่ามกลางความ แตกแยกและสับสนของพวกคอมมิวนิสต์ได้สั่งโจมตีและกวาดล้างใหญ่ทุกกองทัพภาคที่มี กองกำลังและยังมีการเคลื่อนไหวอยู่ และระยะเดียวกันนั้น ทางรัฐบาลได้ประกาศคำสั่ง

¹ คุรายละเอียดยใน ประสิทธิ์ ไชยทองพันธ์, สงครามคอมมิวนิสต์, หน้า 346-348.

² "กองทัพชาวบ้าน" สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์, 21 (11 กันยายน 2520): 14-17.

³ สำนักพิมพ์เบญจมิตร, คนซึกเขี้ยว (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ศึกษา การพิมพ์, 2524), หน้า 15.

ของสำนักนายกรัฐมนตรีที่ 66/23 ออกชานรับ ยังผลให้พวกคอมมิวนิสต์ออกมาขอตัวอย่าง เป็นกลุ่มเป็นก้อนพร้อมด้วยอาวุธในนาม "ผู้ร่วมพัฒนาชาติไทย" เมื่อเป็นเช่นนี้ก็ถือกันว่า นโยบายป้องกันและปราบปรามการเคลื่อนไหวของพวกคอมมิวนิสต์ของรัฐบาล ก็ประสบความสำเร็จระดับหนึ่ง ด้วยนโยบายการต่อสู้เพื่อเอาชนะคอมมิวนิสต์ตามคำสั่งที่ 66/23 ลงวันที่ 23 เมษายน 2523

ค. ความขัดแย้งทางสถานการณ์สากลและความขัดแย้งกับแนวร่วม : ทิวแปรที่เอื้ออำนวยต่อ นโยบาย 66/23

อย่างไรก็ตามก่อนหน้าที่รัฐบาลจะได้ประกาศคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ 66/23 ได้เกิดความขัดแย้งทางสถานการณ์สากลขึ้น และได้ส่งผลกระทบต่อการทำงานของพวกคอมมิวนิสต์ในประเทศไทย ขณะเดียวกันก็เกิดความขัดแย้งภายในพรรคคอมมิวนิสต์ ที่สำคัญคือ ความขัดแย้งระหว่างระดับนำกับแนวร่วม ส่งผลให้เกิดการแบ่งแยกออกเป็นหลายพวกหลายฝ่าย เช่น ฝ่ายจีน ฝ่ายรัสเซีย และฝ่ายอิสระ รวมทั้งบางกลุ่มบางพวก ก็มีความต้องการออกจากปากดัมเข้าสู่เมือง ท่ามกลางความแตกแยกและสับสนเกี่ยวกับความคิด จุดยืน ตลอดจนแนวทางในการปฏิบัติของพวกคอมมิวนิสต์ ทางฝ่ายรัฐบาลก็ได้ประกาศคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ 66/23 ชานรับ ส่งผลให้พวกที่แตกแยกพากันออกจากป่า มาขอตัวกับฝ่ายรัฐบาลพร้อมด้วยอาวุธ ในนาม "ผู้ร่วมพัฒนาชาติไทย" ดังกล่าวมาแล้ว

เกี่ยวกับความขัดแย้งทางสถานการณ์สากล หมายถึง ความขัดแย้งระหว่างจีนกับรัสเซีย และความขัดแย้งในอินโดจีน โดยจะกล่าวถึงสาระสำคัญในแต่ละประการไปตามลำดับเหตุการณ์และความสำคัญดังต่อไปนี้

1. ความขัดแย้งระหว่างจีนกับรัสเซีย

ความขัดแย้งระหว่างจีนกับรัสเซียได้ก่อตัวหรือตั้งเค้ามานานแล้ว ตั้งแต่ครั้งที่จีนได้ปฏิวัติเป็นผลสำเร็จ ถือว่าตนเป็นประเทศใหญ่ในเอเชีย มีเจตนารมณ์ที่จะ

ขยายอิทธิพลของตนในเอเชียเป็นอันดับแรก¹ ต้องการเป็นศูนย์กลางการนำการปฏิวัติค่านซีกโลกตะวันออก ให้สหภาพโซเวียตเป็นผู้นำค่านซีกโลกตะวันตก แต่หลังจากการสิ้นชีวิตของสตาลินแล้ว ครุสชอฟได้เป็นผู้รับอำนาจต่อ ที่สำคัญก็คือ การประกาศหลักการอยู่ร่วมกันโดยสันติ² โดยกล่าวว่า การเปลี่ยนแปลงไปสู่ระบบสังคมนิยมคอมมิวนิสต์สามารถเปลี่ยนแปลงได้ด้วยวิธีสันติ เป็นผลให้จีนตอบโต้และปฏิเสธหลักการนั้น เมื่อเป็นเช่นนั้น รัสเซียก็ได้ตัดทอนความช่วยเหลือทั้งทางเศรษฐกิจและเทคโนโลยี ด้วยการถอนผู้เชี่ยวชาญกลับรัสเซีย ก่อให้เกิดการโจมตีตอบโต้ระหว่างจีนกับรัสเซีย โดยทางฝ่ายทางอ้างว่าเป็นผู้ยึดมั่นในหลักการมาร์กซิสต์-เลนินนิสต์ ความขัดแย้งนี้ได้ถูกเปิดเผยให้ชาวโลกรู้ในเดือนเมษายน พ.ศ. 2503 ประเทศทั้งสองได้แตกแยกกันอย่างเด็ดขาดในปี พ.ศ. 2505³ ซึ่งปัญหานี้ได้รับการพิจารณาในที่ประชุมคณะกรรมการของพรรคคอมมิวนิสต์โซเวียตในต้นต้นปี พ.ศ. 2507 ครุสชอฟได้โจมตีเหมาเจ๋อตุงว่า พยายามสร้างฐานะของตนให้เด่นเหนือพรรคคอมมิวนิสต์อื่น ตัดสินปัญหาและดำเนินนโยบายตามใจชอบและเป็นผู้พยายามรักษาวรรยาการศของสงครามเย็น⁴ ถึงปี พ.ศ. 2511 จีนกับรัสเซียได้เกิดปัญหาขัดแย้งกันทางทหารอย่างรุนแรง ส่งผลผลักดันให้รัสเซียย้ายกำลังรบจากยุโรปตะวันออกมาเสริมกำลังของตนในบริเวณชายแดนจีนกว่า 20 กองพล⁵

¹ พล.อ.สายหยุด เกิดผล, คร.สมชัย รัถวิจิตร, ยุทธศาสตร์เพื่อการดำรงอยู่ของชาติ, หน้า 100.

² นรนิติ เศรษฐบุตร, "จุดเริ่มต้นของการขัดแย้งระหว่างสาธารณรัฐประชาชนจีนกับสหภาพโซเวียต" วารสารธรรมศาสตร์ 6(กุมภาพันธ์-พฤษภาคม, 2520): 178-179.

³ พล.อ.สายหยุด เกิดผล, คร.สมชัย รัถวิจิตร, ยุทธศาสตร์เพื่อการดำรงอยู่ของชาติ", หน้า 102.

⁴ อุษณีย์ ฉัตรานนท์, การเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองในเอเชียอาคเนย์ (พระนคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2518), หน้า 333.

⁵ พล.อ.สายหยุด เกิดผล, คร.สมชัย รัถวิจิตร. ยุทธศาสตร์เพื่อการดำรงอยู่ของชาติ, หน้า 102.

เมื่อเป็นเช่นนี้ ทำให้จีนต้องระมัดระวัง และเตรียมหาแนวทางป้องกันการคุกคามของรัสเซีย รวมทั้งเกิดความหวาดกลัวว่า สหรัฐอเมริกาจะร่วมมือกับรัสเซียรุกรานจีน ถ้าหากว่าจีนยังคงใช้นโยบายต่างประเทศที่แข็งกร้าวกับโลกเสรีอยู่เช่นเดิม ค่ายเหตุดังกล่าว จึงทำให้จีนคัดสินใจที่จะผ่อนคลายความตึงเครียดทางการเมืองระหว่างประเทศกับโลกเสรี จนได้มีการติดต่อเจรจากับสหรัฐอเมริกาอย่างเป็นทางการตั้งแต่วันที่ พ.ศ. 2514¹

เพราะฉะนั้นเมื่อพิจารณาถึงปัญหาความขัดแย้งระหว่างจีนกับรัสเซียแล้ว จะเห็นได้ว่า เรื่องของการขยายอำนาจหรือเรื่องที่จะแย่งกันเป็นผู้นำของโลกในฝ่ายสังคมนิยม เป็นประการสำคัญ โดยเสนอแนวทางในการเปลี่ยนแปลงสังคมขัดแย้งกัน คือ จีนเห็นว่าการปฏิวัติเพื่อเปลี่ยนแปลงสังคม ยังจำเป็นที่จะต้องใช้กำลังอาวุธและความรุนแรง แต่รัสเซียเห็นว่า สงครามและความรุนแรง ไม่มีความจำเป็นที่จะต้องใช้ในการเปลี่ยนแปลงสังคม สามารถเปลี่ยนแปลงได้โดยสันติวิธี

จากการขัดแย้งกันทางด้านแนวความคิดตามที่กล่าวมา รวมทั้งผลประโยชน์ของประเทศเป็นสำคัญ ตลอดจนการแข่งขันในการที่จะเป็นประเทศผู้นำของโลกฝ่ายสังคมนิยม โดยเฉพาะการแข่งขันกันเข้ามามีอำนาจเหนือประเทศต่าง ๆ ในเอเชีย แทนสหรัฐอเมริกา ซึ่งถอนตัวออกไปหลังจากสงครามเวียดนาม

จากการขัดแย้งระหว่างรัสเซียกับจีนดังกล่าวแล้ว ได้ส่งผลกระทบต่อสถานการณ์ของโลกในหลายประการ โดยเฉพาะต่อขบวนการคอมมิวนิสต์ทั่วโลกก็ว่าได้ ผลกระทบที่สำคัญ ๆ เช่น

1. เกิดการเปลี่ยนแปลงลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างประเทศอย่างที่ไม่มีการคาดหมายมาก่อน ทั้ง ๆ ที่ในสามัญสำนักทั่ว ๆ ไปคงเป็นไปได้ยาก คือ การเปิดสัมพันธ์ไมตรีข้ามค่ายระหว่างจีนกับสหรัฐอเมริกา ซึ่งต่อมาจะกลายเป็นแบบอย่างให้กับประเทศอื่น ๆ ที่ลัทธิการปกครองต่างกัน ก็เป็นมิตรไมตรีกันได้

¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 103.

2. เพื่อพยายามปิดกั้นการขยายอำนาจของรัสเซีย จีนได้เสนอทฤษฎีสามโลกขึ้น โดยเหมาเจ๋อตุงได้กล่าวไว้เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2517 ว่า "อเมริกากับโซเวียต เป็นโลกที่หนึ่ง ญี่ปุ่น ยุโรป แคนาดา เป็นโลกที่สอง พวกเราเป็นโลกที่สาม เอเชียทั้งหมด ยกเว้นญี่ปุ่น ออฟริกา และลาตินอเมริกา ก็เป็นโลกที่สามด้วย¹

3. จากความขัดแย้งนี้ ได้ส่งผลกระทบต่อขบวนการคอมมิวนิสต์ทั่วโลก ทำให้พรรคคอมมิวนิสต์ในประเทศต่าง ๆ เกิดการแตกแยกกันทั้งในค่านิยมความคิดที่จะเปลี่ยนแปลงสังคม และการไต่หาประเทศผู้นำ หรือประเทศผู้สนับสนุนขบวนการของตน นานาซึ่งความขัดแย้งทางอุดมการณ์ของพรรค ก่อให้เกิดการแตกแยกในพรรค จนถึงโจมตีซึ่งกันและกัน

จะเห็นได้ว่า ผลประโยชน์และความมั่นคง ตลอดจนความอยู่รอดของประเทศของตนเป็นหลักใหญ่ ส่วนอะไรจะเกิดขึ้น หรือก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างใหญ่หลวงก็เป็นอีกเรื่องหนึ่ง ไม่ว่าจะการเปลี่ยนมิตรแปรศรัทธาของจีน หรือการที่พวกคอมมิวนิสต์ในแต่ละประเทศ จะแตกแยกกัน ซึ่งธรรมชาติที่ยังไม่แตกแยก ยังยากแก่การปฏิบัติประเทศ เมื่อมาแตกแยกกันก็ยิ่งทำให้การปฏิบัติยิ่งยากขึ้น แผนการที่คอมมิวนิสต์จะครองโลกโดยรัสเซียและจีน ก็ดูห่างไกลออกไปอีก รวมทั้งงานที่จะสนับสนุนการปฏิวัติในแต่ละประเทศก็คงลดน้อยลง อันเนื่องมาจากการขัดแย้งกันเอง

2. ความขัดแย้งในอินโดจีน

ความขัดแย้งระหว่างจีนกับรัสเซียได้ส่งผลกระทบต่อและก่อให้เกิดปัญหาความขัดแย้งในอินโดจีนตามมา อันเนื่องมาจากการแปรพักตร์ของเวียตนามไปเข้ากับรัสเซีย หลังจากจีนได้มีไมตรีกับอเมริกา โดยเวียตนามหันไปพึ่งรัสเซียทางด้านอาวุธยุทธโฆปกรณ์ ไม่เพียงแค่นั้น เวียตนามยังมีการกระทำที่สร้างความไม่พอใจให้กับจีนมากคือ นโยบายการขับ

¹ นิตยสาร, ทฤษฎีสามโลก, (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์กาลเวลา, 2522), หน้า

โลคนจีนออกจากประเทศเวียดนามใน พ.ศ. 2521¹ รวมทั้งการที่เวียดนามเข้าไปมีอิทธิพลในลาวและกัมพูชา แต่ที่สำคัญยิ่งกว่านั้นคือ การที่เวียดนามบุกกัมพูชา เพื่อโค่นล้มรัฐบาลพอลพต เมื่อวันที่ 7 มกราคม 2522² ซึ่งจีนเป็นผู้สนับสนุนรัฐบาลพอลพตอยู่

ในที่สุดจีนโดยนายเติ้งเสี่ยวผิง ได้กล่าวถึงจุดประสงค์ที่จะต้องทำสงครามสั่งสอนเวียดนามเพราะ "เวียดนามได้กระทำตัวเป็นผู้บุกรุก และประกาศว่าเวียดนามเป็นมหาอำนาจที่แข็งแกร่งเป็นที่สามของโลก"³ จากนั้นจีนได้ส่งกองทัพบุกเวียดนามในวันที่ 17 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2522⁴

เหตุผลที่จีนต้องทำสงครามสั่งสอนเวียดนามพอจะพิจารณาได้ว่า นอกจากความขัดแย้งระหว่างจีนกับรัสเซีย ซึ่งเป็นพื้นฐานอยู่ก่อนแล้ว เหตุผลนอกเหนือจากนั้นก็คือ การที่เวียดนามแปรพักตร์ไปเข้ากับรัสเซีย ทั้ง ๆ ที่จีนเคยให้ความช่วยเหลือมาก่อน แต่เวียดนามกลับไปเข้ากับรัสเซีย ซึ่งเป็นคู่ขัดแย้งของตน ไม่เพียงแค่นั้น เวียดนามยังบุกกัมพูชา ซึ่งเป็นภูมิภาคที่จีนมีอิทธิพลอยู่ ก็เท่ากับสบประมาทจีน อีกเหตุผลหนึ่งจากการที่เวียดนามประกาศว่า มีกองทัพที่เข้มแข็งเป็นอันดับ 3 ของโลก กวญเหตุผลเหล่านี้ จีนจึงต้องทำสงครามสั่งสอนเวียดนาม ถือเป็นความขัดแย้งในอินโดจีนที่ส่งผลกระทบอย่างมากเช่นกัน ต่อการที่จะต้องคุกคามที่ เพื่อที่จะปรับนโยบายต่างประเทศของประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคนี้

¹ On Viet Nam's Expulsion of Chinese Residents (Peking: Foreign Language press, 1978), pp. 1-44.

² คร.สมชัย รั่ววิจิตร, สงครามขยายขอบเขตในเอเชียอาคเนย์และยุทธศาสตร์เพื่อความอยู่รอดของชาติ (กรุงเทพมหานคร: กรุงเทพมหานครการพิมพ์, 2521), หน้า 9.

³ พล.อ.ทวิช เสนีย์วงศ์ ณ อยุธยา, สงครามจังก๊กจีน-เวียดนาม, (กรุงเทพมหานคร: ร.พ.แสงรุ่งการพิมพ์, 2522), หน้า 27.

⁴ เรื่องเดียวกัน.

ความขัดแย้งดังกล่าว นอกจากจะส่งผลกระทบต่อการค้าเงินนโยบายต่างประเทศ
ของประเทศในภูมิภาคนี้แล้ว ยังส่งผลต่อการเคลื่อนไหวของพวกคอมมิวนิสต์ในภูมิภาคนี้เช่นกัน
โดยเฉพาะต่อพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย นอกจากจะได้รับผลกระทบโดยตรงแล้ว
ยังต่อเนื่องไปถึงการก่อให้เกิดความขัดแย้งในพรรคอีก ดังจะกล่าวต่อไป

สำหรับผลกระทบจากความขัดแย้งระหว่างจีนกับเวียดนาม ที่เห็นได้อย่างชัด-
เจน คือ

2.1 การเกิดพรรคไทยอีสานกู้ชาติ

2.2 การปิดสถานีวิทยุเสียงประชาชนแห่งประเทศไทย

2.1 การเกิดพรรคไทยอีสานกู้ชาติ จากความขัดแย้งระหว่างจีนกับเวียดนาม
ดังกล่าว เป็นผลให้พรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย เปลี่ยนนโยบายทางการเมืองจาก
ที่เคยคัดค้านและโจมตีเมริกากลางมาเป็นเวลา 30 กว่าปี หันไปคัดค้านและโจมตีรัสเซีย
กับเวียดนามตลอดถึงลาวและกัมพูชาประชาธิปไตย (แสง สัมริน)¹

ฝ่ายเวียดนามก็พยายามที่จะแยกพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยออกจาก
จีน โดยเสนอที่จะให้อาวุธ และส่งกำลังมาร่วมทำสงครามกองโจรกับพรรคคอมมิวนิสต์
แห่งประเทศไทย² แต่ได้รับการปฏิเสธจากพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย

แต่อย่างไรก็ตาม พรรคคอมมิวนิสต์เวียดนามและลาว ก็ได้ใช้ความพยายาม
ที่จะจัดตั้ง ซึ่งก็ได้มีบุคคลจำนวนหนึ่งที่เห็นด้วยเกี่ยวกับการจัดตั้งพรรคคอมมิวนิสต์สายเวียดนาม-
รัสเซีย³ ในที่สุดก็ได้จัดให้มีการประชุมเพื่อจัดตั้งพรรคไทยอีสานกู้ชาติขึ้น⁴ ซึ่งมีศูนย์

¹"พรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย ประชุมสมัชชาพรรคครั้งที่ 4" ข่าวไทยนิกร
3 (24 กันยายน 2522): 11.

²นฤมิตร สอดสุข, "นโยบายต่างประเทศจีนยุคสีหั่นสมัยกับผลกระทบต่อพรรค
คอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย," มติชนรายวัน (17 ตุลาคม 2523): 6.

³"พรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยกับความขัดแย้งจีน-โซเวียต", ข่าวไทยนิกร
2 (18 กันยายน 2521): 32.

⁴ประสิทธิ์ ไชยทองพันธ์, สงครามคอมมิวนิสต์, หน้า 333.

ปฏิบัติการอยู่ในลาวที่บ้านโป่งส้ม ห่างจากแขวงเมืองไซยบุรี 2 กิโลเมตร

แต่อย่างไรก็ตามบทบาทของพรรคนี้ไม่มีอะไรมากนัก เนื่องมาจากการมีจำนวนคนน้อย คือมีไม่เกิน 200 คน¹ และที่สำคัญก็คือ การเกิดความขัดแย้งขึ้นภายในพรรค และเวียตนามก็ไม่สามารถประนีประนอมได้ พรรคที่ตั้งขึ้นใหม่จึงไม่ค่อยมีความสำคัญเท่าที่ควร

สรุปได้ว่า การตั้งพรรคไทยอีสานกึ่งชาติกัเพื่อที่จะคานอำนาจของจีน ในการที่จะขยายอิทธิพลในภูมิภาคนี้ ขณะเดียวกันก็เป็นการแบ่งแยกหรือสลายกำลังของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย ซึ่งเดินตามแนวทางจีน ให้อากแก่การที่จะทำสงครามปฏิวัติไทย เพื่อเป็นการสกัดการขยายอิทธิพลของจีนไปในตัวด้วย ลักษณะเช่นนี้ได้ส่งผลกระทบต่อ การเคลื่อนไหวของพรรคคอมมิวนิสต์อย่างมาก โดยทั่วไปแล้ว ก่อนหน้านี้ พวกคอมมิวนิสต์ในไทยก็ไม่มีเอกภาพกันอยู่ เมื่อได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ดังกล่าว ก็ยิ่งแตกแยกกันยิ่งขึ้น งานปฏิวัติซึ่งเป็นหัวใจหลัก เมื่อมาถึงในช่วงนี้ก็เกือบจะไม่ได้คำนึงถึงเลย กลับไปให้ความสำคัญกับการแบ่งพวก แบ่งสาย แบ่งฝ่าย ตลอดจนการขัดแย้งกันในแนวทางปฏิวัติ จนถึงกับโจมตีซึ่งกันและกัน ก็ยิ่งทำให้อ่อนกำลังลงยิ่งขึ้น ประจวบกับการดำเนินนโยบายต่างประเทศของรัฐบาลพลเอกเกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ ได้เปิดสัมพันธ์ไมตรีกับจีน โดยได้ไปเยือนจีนเมื่อ 31 มีนาคม 2521² ซึ่งก็สอดคล้องกับความต้องการของจีนในการที่จะเข้ามาอิทธิพลในภูมิภาคนี้ และด้วยเหตุผลของการเปิดสัมพันธ์ไมตรีระหว่างไทย-จีนนี้เอง ใ้ผู้นำไปสู่การปิดสถานีวิทยูเสียงประชาชนแห่งประเทศไทย

2.2 การปิดสถานีวิทยูเสียงประชาชนแห่งประเทศไทย

สถานีวิทยูเสียงประชาชนแห่งประเทศไทย ซึ่งเป็นกระบอกเสียงโจมตีรัฐบาลไทยมาเป็นเวลานาน โดยเริ่มโฆษณาชวนเชื่อและโจมตีรัฐบาลไทย เมื่อประมาณ

¹T.A. Davis, "Problems for the New Party", Focus (September 1980): 24.

²ดูรายละเอียดจาก "นายกรัฐมนตรีเยือนสาธารณรัฐประชาชนจีน" สยามจกหมายเหตุ , 3 (31 มีนาคม-6 เมษายน 2521): 365-367.

วันที่ 2 มีนาคม 2504¹

แต่จากการดำเนินนโยบายต่างประเทศของรัฐบาลพลเอกเกรียงศักดิ์ ชมนันท์ ซึ่งสอดคล้องกับความต้องการของจีน และเข้าจังหวะกับการขัดแย้งระหว่างจีน-รัสเซีย ในเมื่อปัญหาการซักคิทธิพลของรัสเซียและเวียดนามเป็นปัญหาหลัก การสนับสนุนงานปฏิวัติของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยเป็นเรื่องรองลงไป เพราะฉะนั้นสถานีวิทยุเสียงประชาชนแห่งประเทศไทยก็ได้ประกาศปิดการกระจายเสียงในวันที่ 10 กรกฎาคม พ.ศ. 2522²

เมื่อเป็นเช่นนี้ ก็ให้เห็นได้ว่า พรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย ได้รับผลกระทบซ้ำสองหรือสองต่อ คือ ถูกสลายกำลังทั้งทางความคิดและการเคลื่อนไหวแล้ว ยังถูกปิดปากอีก พรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย นอกจากจะเดินตามจีนทุกกระเบียด ไม่ว่าจะเป็นแนวความคิด ทฤษฎี หรือยุทธวิธี ซึ่งแสดงถึงความไม่เป็นตัวของตัวเอง ไม่เพียงแค่นั้น จากการปิดสถานีวิทยุครั้งนี้ แทนที่จะรวมพลังกันต่อรอง ก็ทำไม่ได้ ตกอยู่ภายใต้การนำของจีนตลอด โดยจะเห็นได้จากการกระจายเสียงในระยะก่อนปิดสถานี ก็ได้โจมตีรัสเซีย-เวียดนาม แทนการโจมตีรัฐบาลไทยและสหรัฐอเมริกาดังแต่ก่อน เพราะฉะนั้นพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย ก็เปรียบเสมือนเครื่องมือของจีนนั่นเอง

และด้วยนโยบายต่างประเทศของรัฐบาลพลเอกเกรียงศักดิ์ ชมนันท์เช่นกัน คือ ได้เปิดสัมพันธ์ไมตรีกับเวียดนาม เป็นผลให้นายฟามวันคง นายกรัฐมนตรีเวียดนามมาเยือนไทยเมื่อวันที่ 6-10 กันยายน 2521³ จากการแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นทางการเมือง

¹พลอากาศตรีจอม กุลละวณิชย์ "การดำเนินงานของคอมมิวนิสต์ในประเทศไทย" (เอกสารวิจัยส่วนบุคคล, วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ 11, พ.ศ. 2522), หน้า 47.

²"ปิดสถานีวิทยุเสียงประชาชนแห่งประเทศไทย" ข่าวไทยนิกร 3 (23 กรกฎาคม 2522): 14-15.

³"นายกรัฐมนตรีเวียดนามเยือนไทย" สยามจดหมายเหตุ 3 (4-8 กันยายน 2521): 1013-1015.

และความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และที่สำคัญก็คือ การขอให้เวียตนามเลิกสนับสนุนพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย ผลที่ติดตามมา สมาชิกพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย ถูกขับไล่ออกจากลาวถึง 21 จุด ตั้งแต่เดือนมกราคม 2522¹ ก่อให้เกิดความระส่ำระสายแก่พวกคอมมิวนิสต์อย่างมาก ประจวบกับในช่วงเดียวกันนั้น ภายในพรรคก็มีความขัดแย้งมากขึ้น อันเป็นผลสืบเนื่องมาจากความขัดแย้งในอินโดจีนดังกล่าวแล้ว คือ นอกจากจะเกิดความขัดแย้งในระดับนำเกี่ยวกับการเลือกแนวทางในการปฏิวัติแล้ว ยังมีความขัดแย้งระหว่างระดับนำกับแนวร่วม ก่อให้เกิดผลกระทบอย่างมากต่อพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย ส่งผลต่อการเคลื่อนไหวอย่างมาก จัดเป็นระยะแห่งการสูญเสียหรืออ่อนกำลังลงอย่างที่ไม่เคยปรากฏมาก่อน ซึ่งถือเป็นความขัดแย้งที่ส่งผลกระทบอย่างใหญ่หลวงต่อการเคลื่อนไหวของพวกคอมมิวนิสต์ และก่อให้เกิดสภาพระงับงันลงในชั้นปลาย

3. ความขัดแย้งกับแนวร่วม

แนวร่วม หมายถึง พรรค องค์การ กลุ่ม หรือบุคคลที่มีแนวความคิด นโยบาย หรือผลประโยชน์บางสิ่งบางอย่างร่วมกับคอมมิวนิสต์² หรือมีวัตถุประสงค์ร่วมกับคอมมิวนิสต์ แม้บางเวลาชั่วขณะหนึ่งก็ตาม³

แนวร่วมมีความสำคัญเช่นกัน นอกจากพรรคและกองทัพปลดแอกแล้ว เหน่าเจอตุ่ง ให้ความสำคัญกับแนวร่วมมาก เพราะฉะนั้นการที่พรรค โดยเฉพาะระดับนำมีความขัดแย้งกับแนวร่วม ก็เท่ากับเป็นการทำลายพรรคไปในตัว ก่อให้เกิดผลกระทบต่อการเคลื่อนไหวที่อ่อนลงอย่างมาก

¹ประสิทธิ์ ไชยทองพันธ์, สงครามคอมมิวนิสต์, หน้า 334.

²ดร.สมชัยภักวีจิตร, ดร.สมชัยตอบคำถามเกี่ยวกับความมั่นคงของชาติ, (กรุงเทพมหานคร: กรุงเทพมหานครพิมพ์, 2521), หน้า 103.

³กองข่าว สำนักงานสารนิเทศ ยุทธศาสตร์ยุทธวิธีของสงครามประชาชน (เอกสารโรเนียว) หน้า 23.

หลังจากเหตุการณ์ 6 ตุลาคม 2519 จนกระทั่งถึง ตุลาคม 2520 พรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยได้แนวร่วมอย่างมากมาย เป็นปรากฏการณ์ที่ไม่เคยมี นับตั้งแต่ได้ก่อตั้งพรรคมา แม้ว่าบุคคลเหล่านี้จะไม่เคยมีประสบการณ์ทางการต่อสู้ด้วยกำลังอาวุธมาก่อน แต่ก็มีความสามารถพอ ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องการจัดตั้งองค์กร หรืองานมวลชนสัมพันธ์ และที่สำคัญกว่านั้นก็คือ แนวร่วมเหล่านี้ส่วนมากเป็นชนรุ่นใหม่ ประกอบด้วยปัญญาชนเป็นส่วนใหญ่ เช่น นิสิตนักศึกษา ครูอาจารย์ นักการเมือง แพทย์ นักเขียน-กวี นักดนตรี และผู้นำกรรมกร สรุปได้ว่าในช่วงระยะเวลาดังกล่าว พรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยได้รับแนวร่วมที่มีลักษณะและจำนวนอย่างไม่เคยคาดคิดมาก่อน คือ เป็นยุคหรือระยะที่รุ่งเรืองอย่างมากของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยในเรื่องที่เกี่ยวกับแนวร่วม

แต่ลักษณะเช่นนี้ ปรากฏอยู่ไม่นานนัก ความขัดแย้งระหว่างฝ่ายนำที่ศูนย์กลางพรรคแต่งตั้งมากับฝ่ายผู้นำซึ่งมีแนวร่วมดังกล่าวรวมอยู่ด้วยก็เริ่มพอกพูนมากขึ้น โดยความขัดแย้งนี้ได้สะสมมาตั้งแต่ปี 2521¹ เป็นความขัดแย้งที่ฝ่ายนำไม่สามารถแก้ไขให้ตกไปได้ ส่งผลกระทบอย่างแรงต่อการเคลื่อนไหวของพรรคคอมมิวนิสต์ แนวร่วมเป็นจำนวนมากพากันออกจากป่าคืนสู่เมือง ปัญหาของความขัดแย้งที่สำคัญ ๆ พอสรุปได้คือ

1. การที่ระดับนำไม่ยอมรับความคิดของฝ่ายล่าง หรือเพียงแต่รับฟังแต่ไม่ยอมรับปฏิบัติ ทำให้ฝ่ายล่างท้อแท้และผิดหวัง เมื่อเป็นเช่นนี้ แทนที่ฝ่ายนำจะแก้ไขตนเอง กลับไปโทษฝ่ายล่าง จึงทำให้ฝ่ายล่างจำนวนไม่น้อยทยอยออกจากเขตปฏิวัติ²

2 ปัญหาจากการที่พรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยเดินตามแบบจีนทุกอย่าง ไม่มี การเลือกเห็นหรือปรับเปลี่ยนวิธีการให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพสังคมไทย ไม่ว่าจะเป็นการกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ ยุทธวิธี ล้วนแล้วลอกแบบมาจากจีนทั้งสิ้น และหาก ". . . จะเปลี่ยนบ้าง ก็ตรงที่เปลี่ยนจากภาษาจีนเป็นภาษาไทย เปลี่ยนจากคำว่า

¹"เสกสรรค์ตั้งป่าคืนเมือง" มติชน 3 (วันที่ 4 ตุลาคม 2523): 12.

²"สัมภาษณ์พิเศษ วิชัย บำรุงฤทธิ์" ตะวันใหม่ 3 (2 กุมภาพันธ์ 2524): 15.

ประเทศจีนเป็นประเทศไทย นอกนั้นจะเหมือนกันหมดไม่มีผิดเพี้ยน . . ."¹ และ
 ". . . ชาติแห่งพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย คือ ชาติแห่งความหลงลวง
 ทบตาประชาชน . . . ซึ่งถ้าเสียคอมมิวนิสต์ออก . . . ก็จะได้เห็นแต่ลัทธิเหมา"²
 ในคำให้การวิเคราะห์สังคมนิยม พรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยเห็นว่า ". . . สังคม
 ไทยเป็นสังคมกึ่งเมืองขึ้นกึ่งศักดินา . . . เอาความคิดของเหมาเป็นทฤษฎีผู้นำ . . .
 สรุปแล้วแนวทางที่กำหนดขึ้นได้ลอกแบบมาจากจีนไม่มีผิดเพี้ยนเลย . . ."³

ความขัดแย้งระหว่างระดับนำกับแนวร่วม นอกจากปัญหาสำคัญ ๆ 2 ประการ
 ดังกล่าวแล้ว ยังมีปัญหาปลีกย่อย ซึ่งเป็นส่วนเสริมหรือย่ำให้ความขัดแย้งหลักมีน้ำหนักเพิ่ม
 ขึ้น และนำไปสู่ความแตกแยกในขั้นปลาย ก็มีอยู่หลายประการ เป็นต้นว่า ปัญหาของว่าง
 ทางความคิดระหว่างคนเก่ากับคนใหม่ ปัญหาความออกหน้าไม่เพียงพอของคนใหม่ ปัญหา
 ความผิดหวังของคนใหม่ เนื่องจากตั้งความหวังไว้สูงเกินไป ปัญหาการแย่งตำแหน่ง
 หน้าที่กัน ตลอดจนปัญหาจากผลกระทบของความขัดแย้งระหว่างจีนกับเวียดนามที่ส่งผลต่อ
 พรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย สิ่งเหล่านี้ประมวลเข้าด้วยกันแล้ว ได้นำไปสู่การแตก
 แยกระหว่างพรรคกับแนวร่วม ส่งผลกระทบต่อการทำงานของพรรคคอมมิวนิสต์จนต้อง
 ประสบกับสภาพชะงักงัน

เพราะฉะนั้น จากที่ได้อธิบายมาพอจะพิจารณาได้ว่า ความขัดแย้งทางสถานการณ์
 สำคัญ คือ ความขัดแย้งระหว่างจีนกับรัสเซีย และความขัดแย้งระหว่างจีนกับเวียดนาม ตลอดจน
 ถึงความขัดแย้งกับแนวร่วม มิใช่เป็นเหตุการณ์ที่เพิ่งเกิดขึ้น แต่ได้ตั้งเค้าและสะสมหรือ
 พอกพูนปริมาณมาเรื่อย ๆ มีมากหรือน้อย สูงหรือต่ำ ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ทางการเมืองของ
 แต่ละประเทศ ส่วนพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย มีเพียงแต่การรองรับผลกระทบจาก

¹"พิเศษจากสวีเดน สัมภาษณ์คำสิงห์ ศรีนอก ทำไมผมออกจากป่า" ชาวไทย
นิกร 3 (23 ตุลาคม 2521): 10.

²"สัมภาษณ์ทองปัทม์ เพียงเกษ" เส้นทาง (12-18 พฤษภาคม 2523): 44.

³"สัมภาษณ์พิเศษ เทอศุณี ใจดี" ตะวันใหม่ 3 (10 พฤศจิกายน 2523): 10.

สถานการณ์นั้น ๆ ไม่สามารถกำหนดหรือเสนอแนะ ตลอดจนยื่นคำขาดในกรณีใด ๆ ได้เลย

ความขัดแย้งเหล่านั้นได้สะสมมาจนถึงจุดแตกหักในปี พ.ศ. 2522 ด้วยเหตุการณ์ เวียดนามบุกกัมพูชา และจีนทำสงครามสั่งสอนเวียดนาม ขณะเดียวกันความขัดแย้งของ พรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยกับแนวร่วม ซึ่งก่อตัวมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2521 ก็มาถึงจุดแตกแยกในปี 2522 เช่นกัน โดยผลกระทบจากความขัดแย้งในอินโดจีน ได้คอกย้ำหรือเสริมให้ความแตกแยกภายในพรรคได้เกิดขึ้นอย่างเป็นทางการในปี 2522 นั้นเอง

ท่ามกลางความแตกแยก และสับสนเกี่ยวกับความคิด จุดยืน ตลอดจนถึงแนวทางในการปฏิบัติ การดำเนินนโยบายในการป้องกันและปราบปรามพรรคคอมมิวนิสต์ของรัฐบาล ซึ่งได้กระทำการต่อเนื่องมาตลอด ก็ได้ประกาศใช้คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ 66/23 ขานรับการแตกแยกของพรรคคอมมิวนิสต์ ที่กำลังประสบกับภาวะที่ไร้จุดยืน ผิดหวัง และต่อต้านต่อการดำเนินงานปฏิบัติ ทำให้พลพรรคของคอมมิวนิสต์เหล่านี้ได้โอกาสพากันถอยออกมาอบตัวพร้อมด้วยอาวุธเป็นจำนวนมาก ในนาม "ผู้ร่วมพัฒนาชาติไทย" ดังกล่าวแล้ว

จะเห็นได้ว่า ความขัดแย้งทางสถานการณ์สากลและความขัดแย้งกับแนวร่วม เป็นปัจจัยที่เอื้ออำนวยต่อการประกาศใช้คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ 66/23 อย่างมาก จึงทำให้นโยบายนี้ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมาย หากไม่มีปัจจัยที่เอื้ออำนวยคือ ความขัดแย้งดังกล่าวเป็นพื้นฐานแล้ว การประกาศใช้นโยบาย 66/23 ก็คงยากแก่การประสบความสำเร็จเหมือนดังที่เป็นอยู่ ถือเป็น การดำเนินนโยบายในการป้องกันและปราบปรามที่ได้จังหวะ และคล้องจองกับสถานการณ์ เป็นผลให้การเคลื่อนไหวของพรรคคอมมิวนิสต์กับการป้องกันและปราบปรามของรัฐบาลที่เคยก่อให้เกิดความสูญเสียทั้งชีวิตและทรัพย์สินมาเป็นจำนวนไม่น้อย ได้ชะงักงัน และคลี่คลายสภาพความรุนแรงไปสู่สภาพสันติเหมือนดังที่เป็นอยู่ในปัจจุบันนี้

บทสรุป

การเคลื่อนไหวของพวกคอมมิวนิสต์ในประเทศไทย มีมาตั้งแต่ปลายรัชสมัย พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว จากการนำเข้ามาของขบวนการชาตินิยมจีน และ ญวน ทั้งนี้เพื่อกอบกู้เอกราชของชาติของตน ยังไม่เกี่ยวข้องกับการเมืองหรือความมั่นคง ของรัฐบาลไทยมากนัก นโยบายการป้องกันและปราบปรามของรัฐบาล ก็ใช้มาตรการทาง กฎหมายที่ใช้อยู่กับการกระทำผิดทั่วไป เพียงจะมีกฎหมายสำหรับไว้ป้องกันพวก คอมมิวนิสต์โดยตรง ก็หลังจากการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 คือ พระราช บัญญัติว่าด้วยคอมมิวนิสต์ พ.ศ. 2476.

แต่ต่อมามีปัจจัยต่าง ๆ ที่เสริมให้การเคลื่อนไหวของพวกคอมมิวนิสต์ มีลักษณะ เข้ามาเกี่ยวข้องกับการเมืองไทย และเกี่ยวข้องกับคนไทยมากขึ้น เป็นต้นว่า นโยบายของ โคมินเทอร์น ที่ต้องการขยายหรือแพร่ลัทธิคอมมิวนิสต์มายังประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคเอเชีย อากเนย์ สงครามเย็นระหว่างอเมริกากับรัสเซีย ความสำเร็จจากการปฏิวัติในจีน การประกาศเลิกกฎหมายคอมมิวนิสต์ใน พ.ศ. 2489 การประกาศใช้พระราชบัญญัติว่า ด้วยการกระทำอันเป็นคอมมิวนิสต์ พ.ศ. 2495 ในสมัยจอมพล ป.พิบูลสงคราม รวมทั้ง การสนับสนุนการป้องกันการเคลื่อนไหวของพวกคอมมิวนิสต์จากอเมริกาอย่างเด่นชัดขึ้น อย่างไรก็ตามการเคลื่อนไหวของพวกคอมมิวนิสต์ในช่วงนี้ ได้ใช้สถานที่ในเมืองเป็นส่วน ใหญ่ เช่น ตามโรงเรียน โรงเลื่อย โรงสี ท่าเรือ ในลักษณะของการโฆษณาชวน เชื่อ ปลุกกระดม แจกใบปลิว ฯลฯ เหล่านี้ แต่ยังไม่มีความรุนแรงมากนัก รวมทั้ง การป้องกันและปราบปรามของรัฐบาลก็เช่นเดียวกัน

แต่เมื่อถึงช่วงปี พ.ศ. 2500-2523 การเคลื่อนไหวของพวกคอมมิวนิสต์ เริ่ม เปลี่ยนแนวทางหรือลักษณะการเคลื่อนไหว จากในเมืองด้วยวิธีการสันติ ไปเป็นออกสู่ป่า ด้วยกองกำลังติดอาวุธ รวมทั้งการป้องกันและปราบปรามของรัฐบาล ก็เริ่มใช้ความรุนแรง ขึ้น ทั้งนี้เพราะการเคลื่อนไหวของพวกคอมมิวนิสต์ในระยะนี้ ถือเป็นภัยต่อความมั่นคง หรือเสถียรภาพของรัฐบาลอย่างมาก ผลจากการศึกษาถึง "การเคลื่อนไหวของพวกคอม- มิวนิสต์กับนโยบายป้องกันและปราบปรามของรัฐบาลในช่วง พ.ศ. 2500-2523" พอสรุป

สาระสำคัญ ๆ ใดดังนี้ คือ

ประการแรก จากการศึกษาเกี่ยวกับแนวความคิดของมาร์กซ์ เลนิน และ เหมา เจ๋อตุง พบว่า แนวความคิดของมาร์กซ์เป็นพื้นฐานและเป็นเพียงทฤษฎีเท่านั้น แต่ต่อมาถูกนำไปใช้โดยเลนิน และเลนินได้ขยายต่อให้เหมาะสมกับการปฏิวัติรัสเซีย โดยมีข้อแตกต่างไปจากมาร์กซ์ในเรื่องของการใช้ความรุนแรงในการปฏิวัติ และไม่ต้องรอให้สังคมพัฒนาไปถึงขั้นทุนนิยม แม้กระทั่งประเทศค่อยพัฒนายาก็ดำเนินการปฏิวัติได้ และต่อมาเหมา เจ๋อตุงได้้นำไปใช้ในการปฏิวัติประเทศจีน แนวความคิดที่เหมา เจ๋อตุงได้พัฒนาขึ้น เช่น ทฤษฎีสงครามกองโจร ตลอดจนการให้ความสำคัญกับชาวนา รวมทั้งการยึดอำนาจรัฐด้วยกำลังอาวุธเช่นกัน

เพราะฉะนั้นจะเห็นได้ว่า แนวคิดทั้งสามเป็นจุดกำเนิดของพวกคอมมิวนิสต์โดยทั่วไป สำหรับพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย พบว่า ใช้แนวความคิดของเหมา เจ๋อตุงเป็นหลัก ทั้งนี้เพราะการเข้ามาของลัทธิคอมมิวนิสต์ ได้ถูกนำเข้ามาเผยแพร่โดยพวกจีนคอมมิวนิสต์ นอกจากนั้นพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย ในสมัยเริ่มแรกจัดตั้งเมื่อวันที่ 1 ธ.ค. 2485 นั้นก็เป็นการดำเนินการของคนจีน และพวกคอมมิวนิสต์จีนทั้งหมด จนกระทั่งภายหลังการปฏิวัติในจีนได้ประสบผลสำเร็จในปี พ.ศ. 2492 แล้ว พรรคการระดมผู้นำ จึงมีทั้งคนจีนและคนไทยเชื้อสายจีนเป็นส่วนใหญ่ อีกอย่างหนึ่งสภาพภูมิศาสตร์ระหว่างไทยกับจีนก็อยู่ใกล้กัน ด้วยเหตุผลเหล่านี้ พวกคอมมิวนิสต์ไทย จึงเกิดความแนวความคิดของเหมา เจ๋อตุง หรือแนวทางจีนเป็นหลักใหญ่ เช่น ในเรื่องการวิเคราะห์สังคมไทย ยุทธศาสตร์ยุทธวิธีในการปฏิวัติ ฯลฯ ถึงกับลอกแบบมาเลย โดยมีให้นำมาประยุกต์หรือวิเคราะห์ใช้ให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ของสังคมไทย ในที่สุดก็ด้วยการยึดถือแนวความคิดที่ต่างกันระหว่างแนวทางจีนกับแนวทางรัสเซีย ได้นำไปสู่การแตกแยกภายในพรรค ก่อให้เกิดผลกระทบต่อการเคลื่อนไหวตั้งกล่าวมาแล้ว

ประการที่สอง ในเรื่องเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวของพวกคอมมิวนิสต์ พบว่า การเคลื่อนไหวของพวกคอมมิวนิสต์ได้เปลี่ยนรูปแบบหรือลักษณะในการเคลื่อนไหวมาตลอด คือ ในช่วงก่อน พ.ศ. 2500 ได้มีการเคลื่อนไหวในเมืองด้วยแนวทางสันติ แต่ช่วงหลังจาก พ.ศ. 2500 ได้เปลี่ยนออกสู่ป่า หรือชนบท ใช้ยุทธวิธีชนบทล้อมเมืองกับกองกำลังติดอาวุธ ทั้งนี้เนื่องจากรัฐบาลได้ดำเนินการป้องกันและปราบปรามคอมมิวนิสต์อย่างเอาจริงเอาจัง

โดยเฉพาะในสมัยจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ลักษณะการใช้ความรุนแรงทั้งฝ่ายพวกคอมมิวนิสต์ และฝ่ายรัฐบาลได้เริ่มจากปี พ.ศ. 2508 เป็นต้นมา ทั้งนี้เพราะพวกคอมมิวนิสต์ได้มีการ จัดตั้งกองกำลังอย่างเต็มรูปขึ้น อย่างไรก็ตามการใช้กองกำลังติดอาวุธของพวกคอมมิวนิสต์ ทำได้ก็เพียงในชั้นรบ¹ เท่านั้น เพราะฉะนั้นตลอดระยะเวลาที่เริ่มตั้งพรรคคอมมิวนิสต์ แห่งประเทศไทยตั้งแต่ พ.ศ. 2485 จนถึง พ.ศ. 2522 ซึ่งก็เป็นปีแห่งความแตกแยก ของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยนั้น เราอาจสรุปได้ว่า พวกคอมมิวนิสต์ประสบกับ ความล้มเหลวในการเคลื่อนไหวมากกว่าความสำเร็จ ที่เป็นเช่นนี้ก็ด้วยเหตุผลดังต่อไปนี้คือ

1. ดังได้กล่าวมาแล้วว่า การเคลื่อนไหวของพวกคอมมิวนิสต์ในระยะที่เริ่มใช้ กองกำลังติดอาวุธนั้นจะประกอบด้วย พรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยเป็นแกนนำ รวมด้วย กองกำลังติดอาวุธ (ทพท.) และแนวร่วม แต่พบว่า ในแต่ละหน่วยจัดตั้งล้วนแล้วแต่มีจุดอ่อน หรือข้อบกพร่อง อย่างที่เกี่ยวกับพรรค เช่น พรรคไม่สามารถควบคุมหรือนำการเคลื่อนไหว ของพวกคอมมิวนิสต์ในแต่ละภูมิภาคให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันได้ เป็นผลให้พวกคอมมิวนิสต์ ในประเทศไทยขาดเอกภาพ นอกจากนั้นความคิดเห็นในระดับนำถือเป็นสิ่งถูกต้อง สมัชชา ที่ตั้งไว้ก็มีแต่เพียงรูปแบบ มติหรือข้อสรุปจากสมัชชา ระดับนำรับทราบแต่ไม่ถือปฏิบัติ และ ที่สำคัญ ผู้นำในพรรคคอมมิวนิสต์นอกจากจะไม่เป็นที่รู้จักของคนส่วนใหญ่แล้ว ยังขัดแย้งกันเอง ดังเห็นได้จาก การแบ่งพวก แบ่งฝ่าย หรือแบ่งสายกัน รวมทั้งแตกแยกความเห็นกันในด้าน ยุทธศาสตร์ ยุทธวิธี ฝ่ายหนึ่งให้ความสำคัญกับแนวทางจีน วิเคราะห์สังคมไทยเป็นกิ่งเมือง ชั้นกิ่งศักดิ์นา ใช้ยุทธวิธีแบบชนบทล้อมเมือง ใช้กองกำลังติดอาวุธ คือฝ่ายของอุดม ศรีสุวรรณ อีกฝ่ายหนึ่งให้ความสำคัญกับแนวทางรัสเซีย วิเคราะห์สังคมเป็นไปในลักษณะ กิ่งเมืองชั้นกิ่งทุนนิยม และต้องการใช้แนวทางสันติ คือฝ่ายของประเสริฐ ทรัพย์สุนทร และ ผิน บัวอ่อน นอกจากนั้นในพรรคยังแบ่งสีแบ่งชั้นกันอีก เช่น พวกที่เรียนจบจากจีน จะมี หน้าที่และบทบาทในระดับนำดีกว่าพวกที่เรียนจบจากเวียดนาม สิ่งเหล่านี้ประมวลกันเข้า

¹ยุทธศาสตร์ของพวกคอมมิวนิสต์มี 3 ชั้น คือ ชั้นรบ ชั้นยัน และชั้นรุก คุราย ละเอียดยใน พ.อ.ประยุทธ์ แจ่งเจณกิจ, "ประเทศไทยกับบทบาทของผู้ออกการร้ายคอมมิวนิสต์ ในปัจจุบัน", หน้า 20.

ก่อให้เกิดสภาพคล่องในการเคลื่อนไหวได้ไม่น้อยเช่นกัน แต่ที่สำคัญกว่านี้คือ เป็นปรากฏการณ์ที่ต่อเนื่องนำไปสู่ความแตกแยกในช่วงปี 2522

ส่วนที่เกี่ยวกับแนวร่วม ก็ก่อให้เกิดผลกระทบได้ไม่น้อยเหมือนกัน โดยเฉพาะกับแนวร่วมหลังเหตุการณ์ 6 ตุลาคม 2519 ซึ่งนิสิต นักศึกษา ปัญญาชน ได้ให้ความร่วมมือและช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ เกี่ยวกับการเคลื่อนไหวในรูปของคณะกรรมการรักษาธิปไตยโดย ทำหน้าที่ประสานระหว่างงานในป่ากับในเมือง แต่ด้วยเหตุผลที่ระกับนำในพรรคมองไม่เห็นความสำคัญ และไม่ยอมรับความคิดเห็นที่ได้เสนอไป จึงนำไปสู่การแตกแยก และติดตามด้วยการออกมามอบตัว จากเหตุผลหรือจุกจุกอันคั่งกล่าว จึงนำไปสู่สภาพชะงักงันทางด้านการเคลื่อนไหวได้อีกประการหนึ่ง

2. เนื่องจากยุทธศาสตร์และยุทธวิธีของพวกคอมมิวนิสต์ได้ลอกแบบมาจากการปฏิวัติในประเทศจีนเกือบทั้งหมดก็ว่าได้ ทั้งที่สังคมจีนกับไทยมีเงื่อนไขในด้านต่าง ๆ ไม่เหมือนกัน อย่างการให้ความสำคัญกับชาวนา จะเห็นได้ว่า ชาวนาจีนในสมัยปฏิวัติกับชาวนาไทยในช่วงที่ พคท.ทำการเคลื่อนไหว มีความแตกต่างกันมาก คือ ชาวนาไทย มีสภาพกระจัดกระจาย รักรักษาสงบ รวมตัวในระบบเครือญาติ ไม่เคยผ่านการลุกขึ้นสู้ครั้งใหญ่ จะมีบ้างอย่างขบถผีบุญฯ ก็มีผลเล็ก ๆ น้อย ๆ เพราะฉะนั้นยุทธศาสตร์ที่วางไว้ตั้งแต่ต้นคือ เริ่มเคลื่อนไหวในเมือง ถัดมาก็ออกสู่ป่า เพื่อยึดอำนาจรัฐด้วยกำลังอาวุธ ตามแผนชนบทล้อมเมืองและยึดเมือง จนถึงแผนป่าประสานเมือง ผลก็คือ การเคลื่อนไหวมิได้บรรลุเป้าหมายตามแผนที่กำหนดไว้ว่า ในแต่ละระยะจะดำเนินการในขั้นใดและอย่างไร เช่น ช่วง พ.ศ. 2512-2515 เป็นขั้นรับ พ.ศ. 2515-2519 เป็นขั้นยัน และ 2519-2525 เป็นขั้นรุก¹ แต่แล้วก็จะเห็นได้ว่า มิได้เป็นไปตามแผนปฏิบัติงาน เพราะฉะนั้นไม่ว่าพวกคอมมิวนิสต์จะยอมรับหรือไม่ ว่าได้นำเอายุทธศาสตร์การปฏิวัติของจีนมาใช้ แต่ข้อเท็จจริงก็ประกาศตัวมันเองอยู่ และเมื่อเป็นเช่นนี้ผนวกกับการขาดการสนับสนุนจาก

¹ดูรายละเอียดใน ไพโรจน์ กาญจนพันธ์, "การต่อต้านการโฆษณาชวนเชื่อของฝ่ายคอมมิวนิสต์โดยรัฐบาลไทย" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2518), หน้า 40-41.

มวลชนอย่างแท้จริง จึงนำไปสู่สภาพชะงักงันดังกล่าว

3. จากนโยบายป้องกันและปราบปรามของรัฐบาล รวมทั้งการแตกแยกทาง สถานการณ์สากล ดังจะกล่าวเป็นประการต่อไป มาประมวลกันเข้าจึงนำไปสู่สภาพความ อ่อนแอ หรือเสื่อมลงเกี่ยวกับการเคลื่อนไหว โดยเฉพาะในช่วงปี พ.ศ. 2522-2523 เป็นช่วงที่พรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยต้องสูญเสียทั้งกำลังพลของกองทัพปลดแอกและ แนวร่วม รวมทั้งอาวุธอย่างมากที่สุดก็ว่าได้

อย่างไรก็ตามเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวของพวกคอมมิวนิสต์ พบว่าพวกคอมมิวนิสต์ มีความเติบโตหรือขยายการเคลื่อนไหว ตลอดจนถึงเปลี่ยนแปลงรูปแบบการเคลื่อนไหวในช่วงเวลา ต่าง ๆ ด้วยลักษณะซึ่งพอสรุปได้ คือ

1. จากการที่รัฐบาลเป็นเผด็จการ และใช้การปราบปรามอย่างรุนแรง อย่างโหด ในสมัยจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ สมัยจอมพลถนอม กิตติขจร (พ.ศ. 2508-2509) และ สมัยนายธานินทร์ กรัยวิเชียร เหล่านี้ล้วนแล้วแต่ส่งเสริมให้พวกคอมมิวนิสต์มีความเจริญ เติบโตทางการเคลื่อนไหว

2. ในลักษณะที่รัฐบาลให้สิทธิเสรีภาพอย่างเต็มที่ เช่น ในช่วงประกาศเลิกกฎ หมายว่าด้วยคอมมิวนิสต์ พ.ศ. 2489 หรือในช่วงหลังเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 พวก คอมมิวนิสต์มีการขยายตัวเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวอย่างมากเช่นกัน

จึงชี้ให้เห็นว่าจะประชาธิปไตยหรือเผด็จการ ก็ไม่ใช่หนทางการแก้ปัญหาคอมมิวนิสต์ สำคัญอยู่ที่การแก้ปัญหา เศรษฐกิจและสังคมให้กับประชาชนผู้เป็นส่วนใหญ่ของประเทศ มากกว่า

ประการที่สาม เกี่ยวกับนโยบายป้องกันและปราบปรามของรัฐบาล พบว่า รัฐบาลไทยเริ่มปฏิเสธการเคลื่อนไหวของพวกคอมมิวนิสต์ และใช้นโยบายการป้องกัน และปราบปรามด้วยมาตรการทางกฎหมาย ตั้งแต่เปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 เป็นต้นมา และมีบางสมัยได้แก้ไขปัญหาคด้วยวิถีทางรัฐสภา จนกระทั่งเมื่อมาถึงสมัยจอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ ได้ใช้อำนาจหัวหน้าคณะปฏิวัติ (20 ตุลาคม 2501) ใช้นมาตรา 17 ของ ขธรรมนูญการปกครอง ทำการจับกุม คุมขัง และประหารชีวิต พวกคอมมิวนิสต์ ลักษณะที่ใช้ ความรุนแรงในการปราบปราม ก็ได้เริ่มไปจากยุคนี้เป็นต้นไป และรุนแรงขึ้นอีก อย่างในปี

พ.ศ. 2508-2509 มีการปราบปรามแบบเหวี่ยงแห ใช้หลักการปราบให้สิ้นซากด้วยกำลังทหาร หรืออย่างกรณีเขาลงถึงแกงในภาคใต้ เผาหมู่บ้านนาทรายในภาคอีสาน และกรณี 6 ตุลาคม 2519 เหล่านี้ล้วนแล้วแต่เป็นการเสริม หรือช่วยให้พวกคอมมิวนิสต์เจริญเติบโตยิ่งขึ้น โดยเฉพาะกำลังของกองทัพปลดแอกประชาชนแห่งประเทศไทย แทนที่จะหมดไป ตามเป้าหมาย กลับขยายพื้นที่ปฏิบัติงานเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ และจะได้คำตอบอย่างชัดเจนจากนโยบายป้องกันและปราบปรามโดยใช้ความรุนแรงเป็นหลักว่า ผลจะออกมาตรงกันข้ามกับที่ ต้องการ ก็คือตัวอย่างในสมัยรัฐบาลนายชานินทร์ กรีวิเชียร ส่งผลให้การเคลื่อนไหวของพวกคอมมิวนิสต์แพร่ขยายและเข้มแข็งขึ้น

อย่างไรก็ตาม ภายหลังรัฐบาลได้เริ่มต้นหันมาใช้นโยบายป้องกันและปราบปราม โดยใช้การเมือง¹ เป็นหลักมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2512 แต่ก่อนนั้นการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่มีการ เจ้าใจหรือตีความการเมืองแคบไป คิดว่าการเมืองคือ วิถีทางรัฐสภาเท่านั้น เพราะฉะนั้น คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ 110/12 ลว. 30 พฤษภาคม 2512 จึงไม่ได้ผล และจะเห็นได้ว่าคำสั่งในทำนองเดียวกันนี้ได้ประกาศใช้อีกครั้งหนึ่ง คือ คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ 66/23 เป็นผลให้พวกคอมมิวนิสต์ออกมาออบตัวพร้อมด้วยอาวุธอย่างมากตามที่กล่าวมาแล้ว (แม้จะมีได้เป็นผลมาจากนโยบายนี้โดยตรงเลยก็แล้ว แต่ก็เป็นการปฏิบัติตามนโยบายของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ชัดเจนและเป็นไปตามเป้าหมายมากขึ้น แต่ที่สำคัญ นโยบายนี้ได้ ออกมาขานรับหรือออกมาได้จึงหวั่นไหวกับสถานการณ์ที่ส่งผลกระทบต่อพวกคอมมิวนิสต์อย่างมาก)

เกี่ยวกับนโยบายในการป้องกันและปราบปรามของรัฐบาล ยังพบว่าได้มีการพัฒนา และมีวิธีการที่ซับซ้อนขึ้น อันเป็นผลมาจากประสบการณ์และการศึกษาของเจ้าหน้าที่ของรัฐบาล

¹การเมือง หมายถึงการต่อสู้กับพวกคอมมิวนิสต์ โดยปราศจากการใช้กำลังอาวุธ หมายถึงการ เน้นหนักทางด้าน การปูพื้นฐานความคิด ให้การศึกษา จัดตั้งกลุ่มประชาชนใน แนวทางประชาธิปไตย พร้อมทั้งส่งเสริมให้ประชาชนมีความสามารถในการปกครองพัฒนา และป้องกันตนเอง ดูรายละเอียดใน พล.อ.สายหยุด เกิดผล , ดร.สมชัย รัถวิจิตร, ยุทธศาสตร์เพื่อการดำรงอยู่ของชาติ, หน้า 218.

ในแต่ละสมัย ทั้งทางตรง (จากการเคลื่อนไหวของพวกคอมมิวนิสต์) และทางอ้อม จากการศึกษาอบรม จากสถาบันเกี่ยวกับการปกครองทั้งในประเทศและนอกประเทศ แต่ที่สำคัญนโยบายในการป้องกันและปราบปรามของรัฐบาลได้เริ่มอิงหรือพึ่งพิงอเมริกาตั้งแต่สมัยจอมพล ป. และเคนซึกิในสมัยจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ จนถึงช่วง 14 ตุลาคม 2516 จึงเริ่มลดการพึ่งพิงลง

จากนโยบายการป้องกันและปราบปรามของรัฐบาล พบว่าเดิมรัฐบาลจะใช้มาตรการทางกฎหมายเป็นหลักคือ ตั้งแต่รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวเป็นต้นมา เจ้าหน้าที่ของรัฐบาลในการปราบปรามก็คือ ตำรวจ จนถึงสมัยจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ได้ใช้มาตรการทางทหารเป็นหลัก ทั้งนี้เพราะต้องการปราบพวกคอมมิวนิสต์ให้หมดไป นโยบายนี้ใช้เรื่อยไป ถึงปี พ.ศ. 2510 ในสมัยจอมพลถนอม กิตติขจร จึงเริ่มใช้มาตรการปราบปรามด้วยทหาร ตำรวจ พลเรือน ควบคู่ไปกับการพัฒนา ใน พ.ศ. 2512 จึงใช้มาตรการทางการเมือง แต่ไม่ได้ผลมากนัก แต่เมื่อถึง พ.ศ. 2519 จึงเริ่มใช้พลังประชาชน โดยจัดตั้งเป็นหน่วยต่าง ๆ เพื่อร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ และจะใช้มาตรการทางการเมืองเป็นหลัก เป็นต้นมาตั้งแต่ปี 2523 ขณะเดียวกันก็จะใช้มาตรการทางกฎหมาย และทหารประกอบไปด้วย ซึ่งจะใช้สลับกัน หรือควบคู่ ก็ต้องแล้วแต่โอกาสและสถานการณ์

ที่เป็นเช่นนี้ ขึ้นอยู่กับการเมืองการเคลื่อนไหวของพวกคอมมิวนิสต์ของรัฐบาลในแต่ละยุค รวมทั้งความเข้มแข็งหรืออ่อนแอของพวกคอมมิวนิสต์ ตลอดจนนโยบายกับต่างประเทศในแต่ละสมัยด้วย

ประการที่สี่ จากการศึกษาเกี่ยวกับความแตกแยกทางสถานการณ์สากล และความแตกแยกในพรรค พบว่า ความแตกแยกทางสถานการณ์สากล ทำให้เกิดความแตกแยกในพรรค คือ ความขัดแย้งระหว่างจีนกับรัสเซีย ในเรื่องที่เกี่ยวข้องผลประโยชน์ และแนวทางการปฏิวัติ ไคก๋อให้เกิดความแตกแยกในพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยด้วย โดยแยกออกเป็น 2 สาย คือ สายจีน ยึดอำนาจรัฐด้วยการทำสงครามปฏิวัติ กับสายรัสเซีย ใช้แนวทางสันติ

ความแตกแยกนี้ได้ออกดอกงำให้แตกกันมากขึ้นอีก ด้วยการบุกกัมพูชาของเวียตนาม โดยการสนับสนุนของรัสเซีย ประจวบกับภายในพรรคระคับนำเกิดขัดแย้งกับแนวร่วม สาเหตุเหล่านี้ประมวลกันเข้า รวมทั้งนโยบายของรัฐบาลที่สร้างไมตรีแม้กับประเทศที่ต่าง ลัทธิกัน มาตั้งแต่สมัยรัฐบาลของพลเอกเกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ จนกระทั่งถึงการที่รัฐบาล ออกคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ 66/23 เป็นผลให้พวกที่แตกแยกพากันออกมามอบตัว ถึง กลาวแล้ว

ข้อเสนอแนะ

จากปัญหาการเคลื่อนไหวของพวกคอมมิวนิสต์กับนโยบายป้องกันและปราบปรามของรัฐบาล ที่มีมาเป็นเวลายาวถึงศตวรรษกว่าแล้ว ได้ส่งผลกระทบต่ออย่างมาก ทั้งใน ด้านเศรษฐกิจและสังคม โดยเฉพาะการสูญเสียทางด้านชีวิต และทรัพย์สินของทั้งสองฝ่าย เป็นจำนวนไม่น้อย อย่างฝ่ายเจ้าหน้าที่ในการปราบปรามได้เสียชีวิตไปตั้งแต่ปี 2508-2520 (วันที่ 20 มี.ค.) เป็นจำนวนรวมทั้งสิ้น 4406 คน¹ การเสียชีวิตของเจ้าหน้าที่ เหล่านี้มีใช้จะสิ้นสุดลงเพียงแค่นั้น แต่ยังคงผลกระทบไปถึงครอบครัวอยู่ไม่น้อยเช่นกัน รัฐบาลก็ต้องเสียงบประมาณในการป้องกันและปราบปรามไปในแต่ละปีเป็นจำนวนมิใช่น้อย ถึงแม้เมื่อมาถึงในช่วงปัจจุบันนี้ ชาวการเคลื่อนไหวของพวกคอมมิวนิสต์จะลดน้อยลงไป ก็ตาม แต่เพื่อที่จะไม่ให้ปัญหาการเคลื่อนไหวของพวกของคอมมิวนิสต์มีการแพร่ขยายหรือ เติบโตขึ้นมาอีก ก็มีความเห็นดังต่อไปนี้ คือ

ในเมื่อปัญหาคอมมิวนิสต์ เป็นปัญหาเชิงเศรษฐกิจการเมือง ประการแรกก็ควร แก่ปัญหาเศรษฐกิจเสียก่อน ลดช่องว่างระหว่างคนรวยกับคนจน กระจายรายได้ ฯลฯ เหล่านี้เป็นต้น เพราะตราบจิตใจที่คนส่วนใหญ่ของประเทศอยู่ในสภาพที่แร้นแค้น ออกอยาก ว่างงาน ก็เป็นเงื่อนไขอย่างดีให้กับพวกคอมมิวนิสต์ และคนเหล่านั้นก็จะเป็นฐานมวลชน ให้ด้วย ถึงแม้รัฐจะมีความเข้มแข็งสักเพียงใด แต่ถ้าขาดการสนับสนุนจากประชาชน

¹ พลตรีชัยยุทธ ทุกดวงสุข, "การพัฒนาท้องถิ่นบูรณการกับการต่อต้านสงคราม ชิงประชาชน" หน้า 135.

ก็ยากที่จะดำรงอยู่ได้ แต่ถ้าหากประชาชนมีกิน และอยู่ได้ในลักษณะที่ไม่แตกต่างกันมาก มากนัก รัฐจะเป็นเผด็จการหรือประชาธิปไตย ก็คงจะไม่ใช้สิ่งสำคัญมากนัก ถ้าหากประชาชนส่วนใหญ่หรือทั้งหมด มีกินมีใช้ และมีความเป็นอยู่ในสภาพที่ไม่แตกต่างกันมากนัก อย่างที่เป็นอยู่ในปัจจุบันนี้ ปัญหาของคอมมิวนิสต์ก็คงจะหมดไปโดยปริยาย

ประการที่สอง ควรให้ประชาชนได้มีการศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองมากขึ้น หลังจากที่เป็นพื้นฐานทางการศึกษาทั่ว ๆ ไปแล้ว ไม่ควรจะปิดกั้นการศึกษาเกี่ยวกับลัทธิการเมืองต่าง ๆ เพื่อจะได้เกิดสามัญสำนึกทางการเมือง และเข้าใจถึงการใช้สิทธิเสรีภาพในทางที่ถูกต้องควรยิ่งขึ้น

ประการที่สาม คุ้มเงื่อนไขต่าง ๆ ที่ผ่านมา เช่น อิทธิพลมืด การกดขี่ข่มเหงของเจ้าหน้าที่ การคอร์รัปชั่น ฯลฯ ซึ่งเป็นการทำลายสภาพการอยู่ร่วมกันทางด้านจิตใจ ก็ควรที่จะทำความเข้าใจเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ของรัฐให้ช่วยกันขจัดเงื่อนไขเหล่านั้น และที่สำคัญ คุ้มเงื่อนไขประชากรเพิ่มจำนวนขึ้นทุกวัน ขณะเดียวกันทรัพยากรกลับลดลง นอกจากวางแผนลดประชากร และหาทางเพิ่มทรัพยากรแล้ว ก็ควรมีการเตรียมแผนเศรษฐกิจในระยะยาว เพื่อเป็นการรองรับการเพิ่มจำนวนของประชากรไว้ด้วย

ประการที่สี่ เกี่ยวกับนโยบายในการป้องกันและปราบปรามของรัฐบาลนั้น มีข้อควรเสนอแนะว่า ควรเน้นหรือให้ความสำคัญกับการป้องกันให้มากกว่าการปราบปราม ในด้านการป้องกันนั้นมีความเห็นว่า ควรลดเงื่อนไขต่าง ๆ ที่เอื้ออำนวยต่อการเคลื่อนไหวของพวกคอมมิวนิสต์ คือเงื่อนไขทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง เป็นต้นว่า ความยากจน ความอดอยาก โรคภัยไข้เจ็บ การว่างงาน โจรผู้ร้าย รวมทั้งการให้การศึกษาดูดัดถึงการฝึกและการพัฒนาประชาธิปไตย และที่สำคัญคือ การดำเนินนโยบายเกี่ยวกับการปกครองในลักษณะที่เป็นประชาธิปไตยให้มากที่สุด ซึ่งเมื่อเงื่อนไขในลักษณะต่าง ๆ เหล่านี้หมดลงไป หรือลดน้อยลง พวกคอมมิวนิสต์ก็คงยากแก่การเคลื่อนไหวเหมือนดังที่แล้ว ๆ มา ส่วนที่เกี่ยวกับการปราบปราม มีความเห็นว่าควรจะใช้มาตรการทางการเมืองนำหน้ามาตรการทางค่านอื่น ๆ คือในลักษณะอย่างที่ใช้ได้ผลมาแล้วคือ ๆ ไปอีก ทั้งนี้เพื่อความสงบสุขของประชาชน และความมั่นคงของประเทศชาติอันเป็นที่ปรารถนาของคนส่วนใหญ่